

Strategisk plan och budget 2023-2026

VARA KOMMUN

Innehållsförteckning

Strategisk plan och budget 2023-2026

Inledning.....	3
Omvärldsanalys	4
God ekonomisk hushållning.....	5
Ekonomiska planeringsförutsättningar	10
Driftbudget	17
Investeringsbudget.....	18
Resultatbudget.....	20
Kassaflödesbudget	21
Balansbudget	22
Finansiell analys.....	23

Nämndernas drift- och investeringsbudgetar

Kommunstyrelsen	32
Bildningsnämnden	51
Socialnämnden	64
Miljö- och byggnadsnämnden	75
Tekniska nämnden.....	85
Räddningstjänsten Skaraborg.....	99
Överförmyndarnämnden	100
Revision	101

Inledning

Strategisk plan och budget

Strategisk plan och budget är Vara kommuns främsta styrdokument. Styrdokumentet innehåller övergripande mål för perioden 2020-2023, skattesats, hur skattemedlen ska användas och därigenom vilka prioriteringar kommunen väljer att göra framöver. Strategisk plan och budget är därmed även det yttersta styrdokumentet för kommunfullmäktige för att ge nämnder och styrelser en övergripande politisk inriktning. Här beskrivs kommunens principer om mål- och resultatstyrning där fördelade resurser, utifrån beslutade mål, ska leda till resultat vilka ligger till grund för uppföljning, analys samt planering inför kommande år.

Styrdokumentet fastslår resursfördelning mellan nämnderna och anger inriktningen för verksamheten.

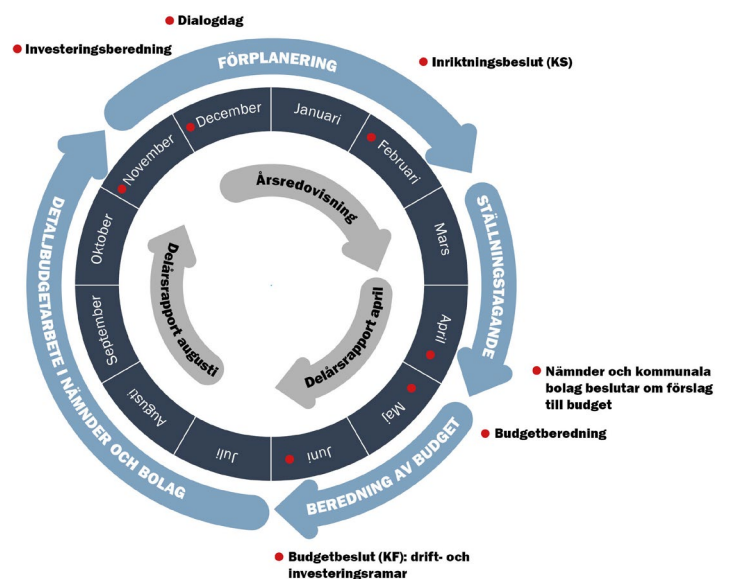
Styrprocessen

Styrprocessen är den process där resurser fördelas utefter beslutade mål. Syftet är att förbättra verksamheten och förverkliga kommunens vision: *"Vara Vågar! Vision 2030: I Vara finns det goda livet, hos oss är alla välkomna, här ser vi lite längre. Vi bygger för framtiden! I Vara kommun trivs alla att leva och bo"*. Styrprocessen omfattar två huvudprocesser; en planeringsprocess och en uppföljningsprocess. Huvudprocesserna består av delprocesser som var för sig innehåller beredningar och beslut.

Planeringsprocessen inleds med en omvärldsanalys och en investeringsberedning. Omvärldsanalysen tar fasta på möjligheter och utmaningar i dagsläget och för de kommande åren. Investeringsberedningen syftar till att sammanställa kommande investeringsbehov och vad det innebär för kommunens ekonomi på sikt. Omvärldsanalysen och dokumentation

från investeringsberedningen utmynnar i ett inriktningsbeslut i kommunstyrelsen (februari månad) för nämndernas drift- och investeringsramar kommande budget- samt planeringsår. Inriktningsbeslutet fungerar som "stafettpinne" vilken kommunstyrelsen överlämnar till nämnderna, att ha som utgångspunkt för nämndens arbete med budget. Utifrån inriktningsbeslutet arbetar nämnderna fram budgetförslag vilket överlämnas till budgetberedningen i maj månad. Även de kommunala bolagen inkommer med budgetförslag. Kommunfullmäktige fattar därefter beslut om budget. Under hösten arbetar respektive nämnd samt bolag fram sin detaljbudget.

Uppföljningsprocessen syftar till att och göra mål, resurser och resultat transparenta. Delårsrapport april omfattar verksamhet och ekonomisk uppföljning för samtliga nämnder. Helårsutfall för drift och investering prognostiseras baserat på det ekonomiska utfallet under perioden januari till april. Delårsrapport augusti innefattar, utöver nämndernas uppföljning med prognos för helåret, även bolagens resultat och prognos samt måluppfyllelse för nämndernas mål samt indikatorer.

Omvärldsanalys

Sveriges Kommuner och Regioner har gjort en omvärldsspaning där fem så kallade megatrender lyfts fram; globalisering, demografi, klimat, teknik och värderingar. En megatrend påverkar människor och organisationer såväl internationellt och nationellt som lokalt. Vara kommuns omvärldsanalys tar sitt avstamp i dessa trender och bryter sedan ner dem i vilken påverkan de får för kommunen.

De demografiska förändringarna innebär att andelen äldre i befolkningen ökar samtidigt som andelen i arbetsför ålder minskar, om än marginellt. Det leder till att färre behöver försörja fler samtidigt som efterfrågan på välfärdstjänster växer samt att det blir svårare att rekrytera tillräcklig kompetens till de kommunala verksamheterna. Den demografiska utvecklingen sätter också press på ekonomin. Ökat behov av välfärdstjänster och fortsatt stora investeringsbehov innebär sammantaget att kostnaderna växer betydligt snabbare än skatteintäkterna framöver.

Brist på lämplig arbetskraft är ett stort tillväxthinder och riskerar försvåra för kommuner att upprätthålla jämlik välfärd till alla. Att förhålla sig till och ställa om utefter den tekniska utvecklingen, de demografiska förändringarna som sker i samhället och omställningen till ett mer hållbart samhälle kommer att vara krävande. Kommunens attraktivitet som arbetsgivare blir därmed allt viktigare liksom att möta nya generationers krav på flexibilitet och inflytande i arbetslivet.

Därtill har Vara kommun utmaningar för att uppnå ett socialt hållbart samhälle, beträffande bl.a. ekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa, otrygghet och bostadsförsörjning. Utbildning och utbildningsnivå är gemensamma nämnare för en positiv utveckling. Trots lägre utbildningsnivå har Vara en högre sysselsättningsgrad i jämförelse med riket och regionen. Omvänt är

arbetslösheten lägre, vilket är positivt för såväl Vara kommun som geografiskt område och som arbetsgivare. Dessa positiva siffror till trots så ökar försörjningsstödet i kommunen, vilket är ett tecken på att det finns utmaningar som inte fångas av arbetsmarknadsstatistiken men som likväl behöver adresseras.

Teknisk utveckling och digitalisering påverkar och förändrar kommunens sätt att leverera service och tjänster. Kommuninvånare och företag bedöms komma ställa allt högre krav på kommunens verksamheter. Samverkan på olika nivåer blir allt viktigare, både ur effektivitets- och kompetensförsörjningsperspektiv. Det finns en risk för ett digitalt utanförskap om invånare inte fullt ut kan nyttja den tekniska utvecklingen.

Miljö- och klimatförändringarna påverkar kommunen på olika sätt. Här är kommunen en viktig aktör genom att bidra till en fossilfri och förnybar infrastruktur, en effektiv resurshushållning, en klimatanpassad samhällservice och infrastruktur samt genom att ta tillvara ekosystemtjänsterna för att få ett robust, klimatanpassat och resurssnålt samhälle.

När det gäller infrastruktur och kommunikationer blir det allt viktigare för små och medelstora kommuner att knyta an till större städer och regioner samt att samverkan sker däremellan. För Vara kommun blir infrastrukturen allt viktigare för att bibehålla befolkningstillväxt och sysselsättning i en region som släpar i Västra Götalandsregionen vad gäller dessa viktiga mått på utveckling. Infrastrukturen och olika lösningar för människors rörlighet över delregionen och regionen blir än viktigare kopplat till markfrågan.

Avslutningsvis kan konstateras att en hållbar utveckling – för alla – i Vara kommun är en utmaning framöver.

God ekonomisk hushållning

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen (11 kap 1§) ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet där kommunfullmäktige beslutar om riktlinjer kring detta. Vidare ska såväl finansiella såsom verksamhetsmässiga mål vilka har betydelse för god ekonomisk hushållning fastställas.

För Vara kommun innebär god ekonomisk hushållning långsiktighet och relaterar till begreppet hållbar ekonomi. En långsiktig och strategisk ekonomisk planering ämnar möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden samt skapa förutsättningar för goda livsvillkor för såväl dagens som framtida medborgare. Det innebär att god ekonomisk hushållning i Vara kommun sträcker sig bortom det grundläggande balanskravet, där intäkterna årligen ska överskrida kostnaderna (KL 11 kap. 5§).

God ekonomisk hushållning handlar om att verksamhet och ekonomi ska gå hand i hand utifrån ett helhetsperspektiv, där utgångspunkten är en effektiv och ändamålsenligt verksamhet. God ekonomisk hushållning för Vara kommun innebär att såväl finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås.

God ekonomisk hushållning delas därför upp och betraktas i ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv.

Finansiellt perspektiv

Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer. Kommunens tillgångar ska inte förbrukas för att täcka löpande behov, utan ett långsiktigt finansiellt handlings-

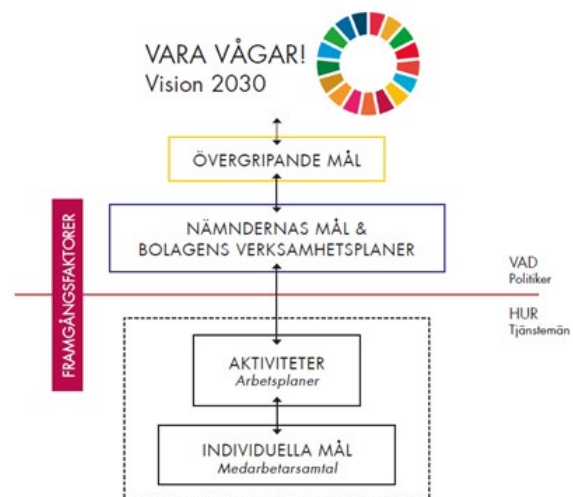
utrymme ska skapas genom ett tillräckligt stort resultat. Det möjliggör för kommunen att skattefinansiera kommande investeringar, oförutsedda händelser och konjunktursvängningar samt att en ökad skuldsättning därmed förhindras. Varje generation ska således bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

Verksamhetsperspektiv

Utifrån ett verksamhetsperspektiv innebär god ekonomisk hushållning i Vara kommun att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, kostnadseffektivt och med god kvalitet. Det uppnås genom att det finns ett tydligt samband mellan budgeterade resurser, mål och resultat.

Mål

Styrmodell

Vara kommuns styrmodell utgår från visionen och innehåller två målnivåer; övergripande mål och nämnds- och bolagsmål. Visionen lyder: Vara Vågar! Vision 2030: I Vara finns det goda livet, hos oss är alla välkomna, här ser vi lite längre. Vi bygger för framtiden! I Vara kommun trivs alla att leva och bo.

Övergripande mål bryts ned till nämnds- eller bolagsmål, vilka mäts och följs upp med indikatorer. Analys och uppföljning, med tillhörande planering framgent, görs i delårsrapport augusti samt i årsredovisningen. På förvaltnings-, verksamhets- och enhetsnivå finns arbetsplaner med aktiviteter som bidrar till att nå målen.

Framgångsfaktorerna är att anse som förhållningssätt och faktorer som Vara kommun ska arbeta med för att nå de övergripande målen. Framgångsfaktorerna ska därmed genomsyra samtliga verksamheter.

Enligt beslut i kommunfullmäktige 2019 (KF § 64) ska övergripande mål samt framgångsfaktorer gälla 2020-2023, vilket därmed samtliga nämnder och kommunala bolag har att förhålla sig till. Övergripande mål samt framgångsfaktorer presenteras nedan.

Agenda 2030

Genom 17 globala hållbarhetsmål antog världens stats- och regeringschefer ett globalt ramverk för hållbar utveckling i FN:s generalförsamling 2015, Agenda 2030. Agenda 2030 syftar till att skapa en hållbar utveckling. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Begreppet hållbar utveckling är viktigt för Vara kommuns långsiktiga planering och innehåller tre dimensioner som är ömsesidigt beroende av varandra; social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Agenda 2030 kan ses som ett verktyg för att uppmärksamma utmaningar och möjligheter samt få en balans i de tre perspektiven av hållbarhet. I Vara kommuns övergripande mål har Agenda 2030 inkluderats. Under varje övergripande mål visas de globala mål som huvudsakligen relaterar till Vara kommuns verksamhet. Därefter har även indikatorer för varje nämnd en koppling till målen för att förenkla uppföljning och analys av arbetet med Agenda 2030.

Övergripande mål

Attraktivt Vara med livskvalitet för alla

Beskrivning av mål

Ett attraktivt Vara med god livskvalitet för alla är ett jämställt och jämlikt samhälle där alla lever ett gott liv och känner tillit och förtroende till varandra, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med acceptans där människors lika värde står i centrum. Det handlar om att bygga ett långsiktigt och hållbart samhälle där alla känner delaktighet och möjlighet att påverka. Ett samhälle som skapar goda förutsättningar att styra över ekonomi, arbete, bostad, utbildning, kultur, hälsa, trygghet och sociala nätverk. Näringslivet och kommunen samverkar för att uppnå ett gott företagsklimat, goda förutsättningar för tillväxt och utveckling samt möjlighet för medborgare och näringsliv att agera miljövänligt.

Verksamhet med god kvalitet

Beskrivning av mål

Vara kommun och dess verksamheter är till för invånare, besökare och näringsliv i kommunen.

Kommunens uppdrag är att leverera service och tjänster av hög kvalitet, med så liten miljöpåverkan som möjligt. Miljö- och klimatarbete ska inkluderas i all verksamhet.

Alla ska bemötas på ett respektfullt sätt och relationer ska kännetecknas av öppenhet, hög tillgänglighet och ett gott bemötande. Dialog och delaktighet skapar engagemang kring kommunens verksamheter, ger kunskap och förståelse för kommunens uppdrag och stärker förtroendet för kommunens arbete.

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras	82%	81%	84%

Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Sjukfrånvaro, %, ska minska	9,4%	9,1%	6,4%	5,9%
Andel heltidsanställda, %, ska öka	72,2%	74,4%		

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krisituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Resultat inom tilldelad ram, %	97%	99%	100%	100%
Resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ska uppgå till 2 % +/- 1 %.	7,7%	9,5%	2%	2%

Framgångsfaktorer

Framgångsfaktorer är viktiga delar som Vara kommun ska arbeta med för att nå de övergripande målen.

Nedan följer framgångsfaktorerna med beskrivande texter.

1. Folkhälsa

Vara kommuns invånare ska ha en god hälsa. Här erbjuds goda livsvillkor, levnadsförhållanden och livsmiljöer vilket skapar förutsättningar för ett tryggt, socialt hållbart samhälle med god livskvalitet för alla.

2. Samverkan

Samverkan är viktigt för Vara kommuns medarbetare, dess verksamheter, invånare och näringsliv. Samverkan sker internt mellan kommunens verksamheter, i V6¹, delregionalt², regionalt, nationellt och internationellt och ger värdefulla kunskaper och utbyten samt effektiviserar verksamheterna. I Vara kommun värdesättes internationella nätverk och utbyten högt. Internationell samverkan är betydelsefullt för utveckling av de kommunala verksamheterna, dess medarbetare och kommunens invånare. Ytterst handlar det om en förståelse för omvärlden, se sambanden mellan lokal och global utveckling och verka för en ökad demokratisering av samhället.

3. Dialog

Vara kommun skapar förutsättningar för tillit till det demokratiska systemet. För att utveckla ett hållbart samhälle ges medborgare möjlighet till delaktighet i lokalsamhällets utveckling. En god dialog mellan kommunföreträdare och invånare, brukare, lokalsamhälle och verksamhet är nyckeln till framgång.

4. Kultur

Kultur i Vara kommun innebär kunskap, engagemang, evenemang, goda livsmiljöer och identitet från dåtid till framtid. Konserthuset är en av motorerna för framgång, liksom den kultur som finns närvarande i alla kommuninvånarens vardag. Kultur är en viktig faktor för platsers attraktivitet, människors upplevelse av livskvalitet, samhällets förutsättningar för demokratisk utveckling och kreativ utveckling i närings- och arbetsliv.

5. Digitalisering

Vara kommun utvecklar verksamheten med hjälp av digitaliseringens möjligheter. Genom digitalisering skapas förutsättningar att leverera service och tjänster på ett nytt sätt. Digitalisering bidrar till effektivisering och kvalitetshöjning för kommunens verksamheter och dess invånare.

6. Innovation

Vara kommun uppmärksammar och agerar på möjligheter och har modet att våga ta sig för och prova nytt. Vara kommuns innovationskultur, entreprenörskap och verksamhetsutveckling skapar en effektiv verksamhet. Innovation är nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen hos invånare, besökare och näringsliv. Vara kommun involverar och tar tillvara såväl interna som externa krafter.

7. Utbildning

Vara kommuns barn och unga ska erbjudas en likvärdig utbildning som inspirerar till ett livslångt lärande. Utbildning skapar förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden samt ett liv i egenförsörjning och är en friskfaktor för ett minskat utanförskap. Utbildning och utbildningsnivå är gemensamma nämnare för en positiv och hållbar utveckling för både individen och samhället.

1 V6: Sex kommuner i samverkan: Essunga, Grästorp, Götene, Lidköping, Skara och Vara.

2 Delregionalt: Skaraborgs kommunalförbund.

Ekonomiska planeringsförutsättningar

Samhällsekonomisk utveckling

Den samhällsekonomiska utvecklingen 2022 har präglats av mycket hög inflation, stigande räntor och en generell inbromsning av ekonomin och tillväxten. På grund av den samhällsekonomiska utvecklingen följer en period av lågkonjunktur, där uppskattat scenario är att konjunkturen stabiliseras till ett normalläge år 2025. Bedömningen om en återgång till konjunkturell balans är dock mycket osäker där utvecklingen i omvärlden avseende såväl pandemi som rådande krig i Ukraina har stor inverkan.

Sysselsättningen har under 2022 fortsatt utvecklats positivt, beroende på en fortsatt stark efterfrågan på arbetskraft. 2023 och 2024 görs dock bedömningen att arbetslösheten stiger till följd av den konjunkturella utvecklingen. Den ökade arbetslösheten är att vänta inom näringslivet. Sysselsättningen inom offentlig sektor bedöms däremot inte komma påverkas, vilket även i sig utgör en positiv och motverkande kraft till den negativa konjunkturutvecklingen.

Hur påverkas Vara kommun?

Inflation

De stigande priserna har under 2022 inneburit märkbar påverkan i kommunens olika verksamheter, om än i varierande omfattning. Livsmedelspriserna har under år 2022 ökat i genomsnitt med ca 35 % och förväntas kvarstå på minst motsvarande nivå framöver vilket innebär en ökad kostnad om 6,7 mkr.

Ökningen av bygg- och materialpriser har på vissa enheter en viss påverkan på driftbudgeten men framför allt märks det i upphandlingsläget av investeringsprojekt. Det har blivit svårare att förutse anbud och spridningen har ökat då det

även finns en ökad riskosäkerhet hos anbudslämnare.

Vad gäller elpriserna har nya priser för 2023 har fastställts och innebär en ökning från 55 öre/kWh 2022 till 112 öre/kWh 2023. Beräknat på nuvarande elförbrukning innebär det en ökad kostnad om 7 mkr 2023. Ett nytt elprisavtal från och med 2024 kan innebära förändrade kostnader för el åren framöver.

Utifrån att inflationen och prisutvecklingen bedöms fortsatt vara hög 2023 och inte falla tillbaka till gamla nivåer under planperioden är bestående högre priser på många varor och tjänster att vänta, vilket sannolikt kommer få generell påverkan i kommunens verksamheter.

Räntekostnader

Till följd av extremt snabba prisökningar världen över har centralbankerna i rask takt höjt sina styrräntor. Det har medfört att de långa marknadsräntorna stigit markant under 2022.

Vara kommun har en finansieringspolicy som stipulerar att sprida ränterisken i kommunens låneportfölj i syfte att motverka hastiga kostnadsökningar. Tack vare riskspridningen och en bättre likviditet till följd av lägre utfall av investeringar samt ökade skatteintäkter så väntas kommunens räntekostnader för år 2022 bli lägre än budgeterat. Under 2023 väntas snitträntan öka ytterligare i kommunkoncernens portfölj i takt med att räntor på rörliga lån stiger och nya lån kommer att tas upp. Räntekostnaden 2023 väntas totalt uppgå till ca 15 mkr för koncernen varav de kommunala bolagens kostnader uppgår till 10 mkr och 5 mkr avser kommunen. Kostnadsökningen är inräknad i budget 2023.

Skatteunderlagsprognos

Vara kommuns skatteintäkter beror till stor del beror på hur skatteunderlaget i riket utvecklas. Skatteunderlagets utveckling består i huvudsak av två komponenter; antalet arbetade timmar och timlönen.

SKRs skatteprognos i oktober 2022 skiljer sig mot tidigare prognoser. Bedömning är att skatteunderlagstillväxten blir svagare 2023-2025 än vad som tidigare prognostiserats. Detta förklaras av att såväl antalet arbetade timmar som timlönen bedöms komma att minska.

Skatteunderlagstillväxt

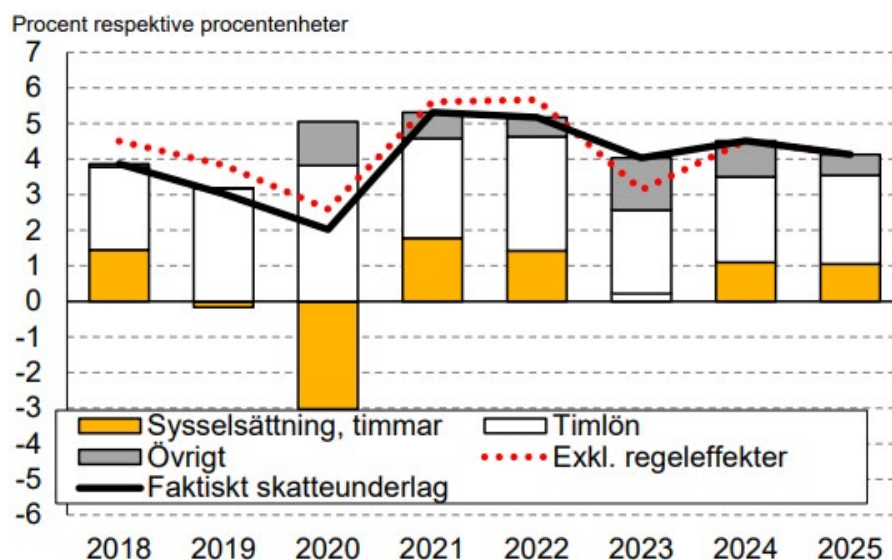
I diagrammet nedan illustreras SKRs bedömning av skatteunderlagstillväxten. Lönesumman och det sammantagna skatteunderlaget utvecklas starkt under såväl 2021 som 2022, vilket förklaras av återhämtningen efter pandemin. Skatteunderlagstillväxten beräknas i genomsnitt bli 4,5 % för åren 2022-2025, vilket kan jämföras med trendtillväxten de senaste tio åren (3,9 %). Viktigt att notera är, trots det genomsnittliga starka skatteunderlagstillväxten, är att den förväntas sjunka betydligt 2023 jämfört med 2022 på grund av en fallande sysselsättning utifrån det konjunkturella läget. Framförallt är

det, som ovan nämnts, antalet arbetade timmar som sjunker men även timlörens tillväxt. Att företag väljer att behålla personal i de sektorer där arbetskraftsbristen är stor motverkar en än svagare ökning av lönesumman 2023.

I reala termer, dvs. rensat från inflationens påverkan, beräknas skatteunderlaget komma att växa med i genomsnitt 0,9 % per år under 2022-2025. Detta kan jämföras med genomsnittet för de senaste tio åren om 1,8 %. Trots den till synes starka skatteunderlagstillväxten innebär detta en kraftig minskning av kommunsektorns köpkraft. Priserna för kommunsektorn ökar kraftigt, främst 2023. Det får effekten att det reala skatteunderlaget faller med 2,7 procent 2023. Därefter ökar det igen. Men Realt är ökningen framöver under det historiska genomsnittet.

Skatteunderlagets utveckling kommande år kommer utifrån ovanstående därför inte räcka till för att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden. Dessutom är den demografiska utmaningen framöver nu än större: de som arbetar ska försörja allt fler (yngre och äldre) och inte minst de ökade behoven av omsorg och vård av äldre förutsätter allt större resurser.

Skatteunderlagstillväxt, %

Källa: Cirkulär 22:37

Kommunalekonomisk utjämning

Kommuner och regioner runt om i landet ska ha samma ekonomiska förutsättningar till service för sina invånare trots skillnader i demografi, inkomster, utbud och livsvillkor. Det sker genom det kommunala utjämningsystemet som jämnar ut skatteunderlaget (det beskattningsbara inkomstunderlaget) och kostnader mellan kommunerna. Utjämningen sker i två av varandra oberoende system, inkomstutjämning och kostnadsutjämning.

Inkomstutjämning

Inkomstutjämningen är den huvudsakliga kanalen för statens bidragsgivning till kommunerna. Pengarna används för att fylla på skatteunderlaget till alla kommuner upp till en garanterad nivå och syftar till att jämna ut skillnader i skatteintäkter mellan kommunerna så att kommunerna får likvärdiga inkomster att beskatta.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen syftar till att jämna ut för strukturella skillnader i behov och kostnader. Systemet utjämnar endast för kostnader som inte går att påverka, som t.ex. att det finns många barn eller många äldre i en kommun. Utjämningen sker mellan kommunerna och innehåller inte något bidrag från staten.

Skattesats

Skattesatsen är 22,37 kr i Vara kommun från 2023 och skatteintäkterna är budgeterade utifrån den skattesatsen. En förändring av skattesatsen med 10 öre motsvarar ca 3,6 mkr i 2023 års intäktsnivå. Längst ner på sidan redovisas vad skatteintäkterna består av.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026
Skatteintäkter	774 554	810 905	848 517	881 512	914 365
Inkomstutjämningsbidrag	219 353	239 931	246 997	256 894	267 207
Kostnadsutjämning	9 260	10 492	10 525	10 558	10 592
Regleringsbidrag/avgift	44 612	30 743	30 270	24 772	13 483
LSS-utjämning	12 680	23 203	23 276	23 349	23 424
Fastighetsavgift	37 394	38 010	38 010	38 010	38 010
Summa	1 097 853	1 153 284	1 197 595	1 235 095	1 267 081

Befolkningsutveckling

Under 2021 ökade folkmängden i Vara kommun med 66 personer, från 16 096 (2020) till 16 162 invånare. Befolkningsökningen förklaras av ett positivt flyttnetto, vilket innebär att fler flyttade till kommunen än från. Samtidigt var födelsenettet negativt utifrån att fler avled än som föddes.

Under 2021 flyttade 944 personer till Vara, vilket var fler än 2020. Även antalet personer som flyttade från kommunen ökade jämfört med året innan och uppgick till 864 stycken. Flyttnettot (antalet inflyttade minus utflyttade) under 2021 var således 80 personer.

Det föddes 183 barn under 2021, 45 fler än 2020. Antalet personer som avled var 200 vilket är 31 fler än året innan. Sammantaget ger detta ett födelsenetto (antalet födda minus döda) under året på -17 personer.

Under perioden 2021-2031 beräknas folkmängden i Vara kommun att öka med 543 invånare enligt senaste befolkningsprognos (Statisticon, mars 2022), från 16 162 till 16 705 personer. Prognosen i sin helhet efterliknar därför föregående års framtagna prognos.

Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 80 personer per år och födelsenettet -26 personer per år. Totalt ger detta en förändring med 54 personer per år.

Sett till folkmängd efter åldersklass är det framförallt befolkningen över 80 år som ökar kommande år, även om en ökning även syns bland vuxna i arbetsför ålder (19-65 år) och bland barn och ungdomar (upp till 19 år). Befolkningen över 80 år beräknas öka med 36 % 2031 jämfört med 2021. För barn och unga samt vuxna i arbetsför ålder är motsvarande ökning ca 2,5 %.

	1980	1990	2000	2021	2022	2031
Födda	195	245	121	183	154	167
Döda	239	234	194	200	179	190
Födelseöverskott	-44	11	-73	-17	-25	-23
Inflyttade	639	834	590	944	935	950
Utflyttade	647	733	727	864	855	870
Flyttnetto	-8	101	-137	80	80	80
Folkökning	-52	112	-210	63	55	57
Folkmängd	16 932	16 997	16 044	16 162	16 217	16 705

Viktigt att notera är dock att coronapandemin skapat en osäkerhet kring framtida befolkningsutveckling utifrån förändrade flyttströmmar. I många av landets kommuner har såväl utrikes som inrikes flyttströmmar förändrats under pandemin. Huruvida dessa förändringar kommer att bestå är för tidigt att bedöma och således om de kommer att föranleda permanent ändrade flyttmönster. Därtill råder det osäkerheter vad gäller flyttströmmar och befolkningsutveckling relaterat till pågående krig i Ukraina, parametrar som inte är inkluderade i framtagna befolkningsprognos.

Beräkningsförutsättningar

I tabellen nedan sammanställs de beräkningsförutsättningar som ingår i budget 2023-2026. Invånarantalet väntas öka till 16 268 personer vid slutet av 2023, vilket överensstämmer med tidigare framtagna befolkningsprognoser. Personalomkostnaderna beräknas öka från 2023, vilket förklaras av högre pensionskostnader.

Resursfördelning

För bildningsnämndens och socialnämndens verksamheter räknas driftsramar fram enligt en central fördelningsmodell. Modellen beräknar resurser baserat på en kostnad per enhet (prislapp) och en volym (antal barn/brukare/invånare). Syftet är att anpassa fördelningen till demografiförändringar och kostnadsutvecklingen inom olika verksamheter. Ytterst handlar det om att uppnå en rättvis fördelning av kommunens resurser ur ett brukar- och medborgarperspektiv och att underlätta för politiska prioriteringar.

Nämndernas driftsramar justeras med de förändringar som sker i demografin utifrån en befolkningsprognos. Beräkningen utgår från jämförelse mellan årets prognos och föregående års prognos. Ökningen eller minskningen av volymen tillsammans med aktuella priser per individ ger underlag för beräkning av justering av budgetramarna. Priser från kostnadsutjämnningen eller jämförande kommungrupper räknas om till ett ”Vara-pris” för att motsvara tidigare politiska prioriteringar.

	2022	2023	2024	2025	2026
Invånarantal	16 217	16 268	16 319	16 371	16 424
Skattesats, %	21,77	22,37	22,37	22,37	22,37
Kompensation lönekostnadsutveckling, %	2,5	4,0	3,0	3,0	3,0
Inflationskompensation, %	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Internränta, %	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Po-pålägg, %	39,75	41,35*	41,35*	41,35*	41,35*

* PO-pålägg Vara kommun enligt prognos från Skandikon.

Kommunfullmäktige har beslutat om en reviderad central resursfördelningsmodell inför budget 2023. Förändringen innebär att driftsramarna justeras en gång per år inför kommunfullmäktiges beslut om driftsramar i juni och att kompensation endast utgår för rörliga kostnader. Fasta kostnader som t.ex. lokalhyror hanteras separat i budgetprocessen.

I resursfördelningen ingår även LSS-insatser där förändringen utgör skillnaden mellan föregående års insatser och prognos för innevarande år. Aktuella priser hämtas från kostnadsutjämnningen.

Inför budget 2023 fördelas 1 820 tkr till bildningsnämnden och 3 722 tkr till socialnämnden. Tillskotten är inte styrda till respektive verksamhet utan fördelas internt genom nämndernas egna fördelningsmodeller.

Samtliga nämnders driftsramar räknas upp med inflation för alla kostnader utom personalkostnader. Dessa ligger som ett centralt anslag under kommunstyrelsen för att ge förutsättningar för en aktiv lönepolitik och fördela resurser på bästa sätt.

(Tkr)	2023	2024	2025	2026
Bildningsnämnden				
Förskola	2 591	3 053	3 488	4 176
Fritidshem	132	39	-62	-159
Förskoleklass	20	15	-89	-252
Grundskola	521	580	638	371
Gymnasieskola	-1 424	-1 712	-1 716	-1 775
Kulturverksamhet	0	-2	-4	-5
Fritidsverksamhet	-20	-19	-38	-44
Summa	1 820	1 954	2 217	2 312
Socialnämnden				
Äldreomsorg	2 146	3 335	4 058	5 067
Funktionshinder	-28	-40	-40	-40
Individ- och familje-omsorg	-232	-303	-288	-349
LSS-insatser	1 836	1 836	1 836	1 836
Summa	3 722	4 827	5 565	6 513
Summa budgetpåverkan	5 542	6 782	7 782	8 825

Räntepåslag

Kommunerna är skyldiga enligt lag att ta ut marknadsmässiga räntepåslag av kommunens samtliga bolag som lånar genom kommunens koncernbank. Syftet är att neutralisera det stöd som kommunen genom sin styrka ger bolagen som verkar på en konkurrensutsatt marknad. Om avgiften sätts för lågt anses det vara otillåtet enligt gällande regelverk för statsstöd och om den sätts för högt anses det vara otillåten vinstutdelning.

Räntepåslaget fastställs årligen i samband med kommunfullmäktiges budgetbeslut och läggs till bolagens låneränta inom koncernbanken. Räntepåslaget uppgår för närvarande till 0,6 %.

Räntepåslag för kommunkoncernens bolag 2023 beräknat på budgeterad skuld uppgår till:

- Vara Bostäder AB: 2 256 tkr
- Vara Industrifastigheter AB: 0 tkr
- VaraNet AB: 8 tkr
- Vara Konserthus AB: 0 tkr

Driftbudget

Nämndernas driftbudget

Tkr i löpande pris	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Vara kommuns revisorer	1 226	1 247	1 247	1 247	1 247
Räddningsnämnden Västra Skaraborg	13 248	15 613	16 693	17 116	17 406
Kommunstyrelsen	94 197	120 529	145 114	170 301	196 175
- varav centralt löneanslag	3 236	24 146	48 080	72 399	97 388
- varav förvaltning för utveckling och service	80 877	86 196	86 753	87 525	88 313
- varav samhällsbyggnadsförvaltning	10 084	10 187	10 281	10 376	10 474
Överförmyndarnämnden	2 138	2 149	2 167	2 186	2 205
Valnämnden	400	0	0	0	407
Tekniska nämnden	27 678	41 308	42 686	44 087	45 513
Miljö- och byggnadsnämnden	5 493	5 506	5 399	5 290	5 179
Bildningsnämnden	473 868	487 999	496 202	498 748	503 008
Socialnämnden	429 452	446 832	453 708	456 105	458 746
Summa	1 047 700	1 121 184	1 163 217	1 195 080	1 229 886

Investeringsbudget

Nämndernas investeringsbudget

Tkr i löpande pris	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kommunstyrelsen	6 350	6 350	4 350	4 350	4 350
- varav förvaltning för utveckling och service	2 350	2 350	2 350	2 350	2 350
- varav samhällsbyggnadsförvaltning	4 000	4 000	2 000	2 000	2 000
Miljö- och byggnadsnämnden	50	50	50	50	50
Tekniska nämnden	332 473	194 985 *	91 100	93 000	55 300
Bildningsnämnden	7 350	7 500	7 000	5 800	5 800
Socialnämnden	1 636	2 150	2 150	2 150	2 150
Summa	347 859	211 035	104 650	105 350	67 650

*Justering gjord med -2,5 mkr sedan beslut i KF 220620 avseende samhällsmast i Tumbleberg.

Tekniska nämndens investeringsbudget

Tkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Total budget
Specifikation skattefinansierad verksamhet, totalt	300 109	141 985	61 100	71 000	41 300	615 494
Ram Kost	350	200	200	200	200	
Ram Lokalvård	377	200	200	200	200	
Renovering/ombyggnad övriga fastigheter	8 000	8 000	8 000	8 000	6 000	
Renovering/ombyggnad fastigheter BIN	23 917	23 000	20 000	15 000	12 000	
Alléhallen	41 197	2 000				48 000
Kvänums förskola	12 813	10 000				30 000
Tråvad skola och förskola	17 444	3 000				60 000
Larvs skola	13 514					15 000
Familjecentral med Närhälsan	1 590					15 000
Varas Västra förskola	55					10 000
Reservkraft Lagmansköket	1 463					2 000

Tkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Total budget
Alléskolan förnyelse	25 336	24 000				58 000
Nästegårdsskolan förnyelse	19 130	20 000				42 000
Lagman bygg- och anläggningsprogram	1 974					12 000
Renovering/ombyggnad fastigheter SN	10 000	10 000	10 000	10 000	8 000	
Korttidsboende	49 372	3 000				60 000
Gata-park	11 000	11 000	12 000	12 000	13 000	
Tätortsvandring	450	900	900	900	900	
Ram utsmyckning yttre miljöer	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
Storgatan	300		0	19 700		20 000
Sveagatan			1 800	0		1 800
Torggatan	469	17 485				18 000
Västergatan, delen Kyrkogatan till Tingshusgatan			2 000			2 000
Kyrkogatan, Vedum	3 621					3 900
Tingshusgatan	9 645					10 000
Upplagsyta Gata-Park	4 000					4 000
Ram brorenovering	1 767	3 000	2 000			
Exploatering Gata-park	13 867	1 000	3 000	4 000		
Återvinningscentral	27 458					31 000
Närskogen Vara		4 200				4 200
Specifikation taxefinansierad verksamhet, totalt	32 364	53 000	30 000	22 000	14 000	151 364
Ram vatten och avlopp	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	
Ram exploatering VA	9 763	4 000	1 000	1 000		
Storgatan	-56		0	7 000		7 000
Sveagatan	-136		4 000	0		4 000
Torggatan	-136	10 000				10 000
Vattenverk med ledningar	960	25 000	11 000			38 000
Vara avloppsreningsverk kväverening	7 969					15 000
Total investeringsbudget	332 473	194 985	91 100	93 000	55 300	766 858

Resultatbudget

Mkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	340,6	304,7	310,8	317,0	323,7
Verksamhetens kostnader	-1 317,6	-1 347,7	-1 399,8	-1 420,9	-1 457,9
Avskrivningar	-52,3	-66,3	-69,3	-71,0	-72,3
Verksamhetens nettokostnader	-1 029,3	-1 109,3	-1 158,3	-1 175,0	-1 206,5
Skatteintäkter	753,4	810,9	848,5	881,5	914,4
Generella statsbidrag mm	319,3	342,4	349,1	353,6	352,7
Verksamhetens resultat	43,4	44,0	39,3	60,1	60,6
Finansiella intäkter	5,6	10,4	11,9	12,9	12,9
Finansiella kostnader	-15,0	-49,8	-47,2	-38,6	-36,0
Resultat efter finansiella poster	34,0	4,6	4,0	34,4	37,5
Extraordinära poster (netto)	0	0	0	0	0
Årets resultat	34,0	4,6	4,0	34,4	37,5

Kassaflödesbudget

Mkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	34,0	4,6	4,0	34,4	37,5
Justering för av- och nedskrivningar	52,3	66,3	69,3	71,0	72,3
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>86,3</i>	<i>70,9</i>	<i>73,3</i>	<i>105,4</i>	<i>109,8</i>
Ökning/ minskning kortfristiga fordringar	-11,7	24,1	-1,4	-1,4	-1,5
Ökning/ minskning förråd och varulager	0,0	0,7	-0,1	-0,1	-0,1
Ökning/ minskning av kortfristiga skulder	6,8	4,4	4,5	4,6	4,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten	81,4	100,1	76,3	108,5	113,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-301,4	-211,0	-104,7	-105,4	-67,7
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-301,4	-211,0	-104,7	-105,4	-67,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning av långfristiga skulder	227,2	180,3	16,4	7,3	-36,3
Amortering av långfristiga skulder/ minskning av avsättningar	-7,2	-19,4	12,0	-10,4	-9,0
Ökning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	220,0	160,9	28,4	-3,1	-45,3
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Årets kassaflöde	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid årets början	10,0	-40	10,0	10,0	10,0
Likvida medel vid årets slut	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

Balansbudget

Mkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar	1 931,0	1 974	2 011	2 046	2 043
Summa	1 931,0	1 974	2 011	2 046	2 043
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4
Fordringar	69,0	70,4	71,8	73,2	74,7
Kassa och bank	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Summa	84,0	85,5	87,0	88,5	90,1
SUMMA TILLGÅNGAR	2 015,0	2 059,5	2 098,0	2 134,5	2 133,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	34,0	4,6	4,0	34,4	37,5
Övrigt eget kapital	524,0	611,0	615,6	619,6	654,1
Summa	558,0	615,6	619,6	654,0	691,6
Avsättningar					
Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser	381,0	402,7	425,2	421,4	412,2
Andra avsättningar	26,1	21,9	11,7	2,3	2,2
Summa	407,1	424,6	436,9	423,7	414,4
Skulder					
Långfristiga låneskulder	791,9	756,2	773,1	783,0	747,9
Övriga långfristiga skulder	37,0	37,7	38,5	39,3	40,0
Kortfristiga skulder	221,0	225,4	229,9	234,5	239,2
Summa	1 049,9	1 019,3	1 041,5	1 056,8	1 027,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2 015,0	2 059,5	2 098,0	2 134,5	2 133,1

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Vara kommun används en finansiell analysmodell utvecklad av Kommunforskning i Västsverige. Målsättningen är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Den finansiella analysmodellen bygger på fyra perspektiv: Det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal finansiella nyckeltal som har till uppgift att belysa ställning och utveckling inom de fyra perspektiven.

Resultat

Intäkter och kostnader

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatte-och statsbidragsutveckling, %	7,5	3,8	3,1	2,6
Nettokostnadsutveckling, %	7,8	4,4	1,4	2,7

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god, det vill säga hur nettokostnaderna utvecklar sig i förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag.

Kommunens intäkter från skatter och generella statsbidrag väntas öka med 7,5 % år 2023 jämfört med vad som budgeterats för 2022. För år 2022 prognostiseras dock skatteintäkter och generella statsbidrag bli ca 23 mkr högre än budgeterat. Detta förklaras av att för 2022

års del syns en fortsatt stark utveckling av sysselsättningen och skatteunderlagstillväxten, som en fördröjande effekt efter återhämtningen av pandemin. Till 2023 förväntas rådande lågkonjunktur få effekter på arbetsmarknaden med ökad arbetslöshet som följd. Sammantaget innebär det att skatte- och bidragsutvecklingen 2023 uppgår till 5,2 % jämfört med prognos 2022, dvs. en betydligt lägre tillväxttakt när 2023 jämförs med prognos 2022 istället för budget.

Kommunens nettokostnader väntas öka med 7,8 % under 2023 jämfört med vad som budgeterats för 2022. För år 2022 förväntas dock verksamhetens nettokostnader bli lägre än budgeterat. När hänsyn tas till den parametern beräknas nettokostnaderna 2023 öka med 8,9 % jämfört med prognostiserat utfall för 2022 .

Nettokostnadsutvecklingen 2023 och 2024 förklaras dels av ökade pensionskostnader. Det nya pensionsavtalet AKAP-KR som träder i kraft 2023 innebär ökade kostnader om ca 14 mkr, vilket slår igenom på nettokostnadsutvecklingen. Utöver ökade kostnader för pensioner syns även ökade kostnader inom skola och omsorg utefter den demografiska utvecklingen samt en generell kostnadsökning pga. inflationen.

Sammantaget är kostnadsutvecklingen 0,3 procentenheter högre än intäktsutvecklingen år 2023 vid jämförelse med budget 2022. Om beräkning istället görs mot prognostiserat utfall 2022 ökar kostnaderna med 3,7 procentenheter jämfört med intäkterna.

Under perioden 2017 till 2021 ökade nettokostnaderna totalt med 10 procentenheter medan skatte- och statsbidragsutvecklingen ökade med 20 procentenheter under samma period. Detta har medfört en tydligt positiv påverkan

på tidigare års resultat, framför allt för åren 2020 och 2021. För kommande år, 2023-2024, innebär den högre nettokostnadsutvecklingen jämfört med skatte- och bidragsutvecklingen att de budgeterade resultaten blir avsevärt lägre, framförallt jämfört med 2020 och 2021.

Årets resultat

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Fullfonderingsmodell				
Årets resultat, mkr	4,6	4,0	34,4	37,5
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	0,4	0,3	2,8	3,0
Blandmodell				
Årets resultat, mkr	8,8	2,3	25,0	25,8
Årets resultat/skatteintäkter och generellt statsbidrag, %	0,8	0,2	2,0	2,0

Vara kommun redovisar hela pensionsskulden i balansräkningen enligt fullfonderingsmodellen för att ge en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning. Med redovisning enligt blandmodellen ligger större delen av pensionsskulden utanför balansräkningen och förändringar av pensionsskuldens beräknade storlek påverkar därför det redovisade resultatet olika mycket beroende på redovisningsmodell.

Kommunens resultat i relation till skatter och generella statsbidrag väntas bli 0,4 % år 2023 och 0,3 % 2024. Jämfört med budget 2022 är 2023 års budgeterade resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag en försämring med ca tre procentenheter. Under 2025 till 2026 budgeterar kommunen för ökade resultat från 2,8 % till 3,0 %.

Vara kommun har ett finansiellt mål att resultatet som andel av skatter och generella stats-

bidrag ska uppgå till 2 % +/- 1 %. Det ger ett utrymme att under en längre tid skattefinansiera en normal investeringsvolym i kommunen. Det innebär i sin tur att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av soliditet och likviditet behålls.

Budgeterade resultat för 2023 och 2024 når inte upp till det finansiella målet. Att de budgeterade resultaten faller för åren 2023 och 2024 förklaras huvudsakligen av att den rådande samhällsekonomiska utvecklingen med hög inflation, stigande räntor och begynnande lågkonjunktur med påverkan på sysselsättningen får till följd att kommunens reala köpkraft kraftigt minskar framförallt 2023 men även 2024. Skatteunderlagets utveckling räcker inte till för de än högre ökade kostnaderna.

Inflationen innebär att priser ökar generellt inom alla områden, vilket påverkar kommunens kostnader framöver. Men framförallt är det pensionskostnadernas utveckling 2023 och 2024 som är betydande. Pensionskostnaderna beräknas öka med ca 40 mkr 2023 och 2024 jämfört med tidigare budgeterade nivåer. I kostnadsökningarna för pensionerna ligger ökade finansiella kostnader om ca 20 mkr vilka förklaras av värdesäkring av pensionsskulden till följd av inflation och prisbasbeloppets utveckling. För mer information om detta, se avsnittet om pensionsskuldens utveckling under rubrik ”Risk och kontroll”. I de ökade pensionskostnaderna ligger även det nya pensionsavtalet vilket innebär ökade kostnader om ca 14 mkr. För åren 2025 och 2026 beräknas betydligt lägre kostnader avseende pensioner jämfört med 2023 och 2024. Detta förklaras av att inflationsutvecklingen prognostiseras komma dämpas under dessa år, vilket direkt får påverkan på pensionskostnaderna och även den totala kostnadsutvecklingen i kommunen och därmed det budgeterade resultatet.

Vad gäller räntekostnaderna har Vara kommun en finansieringspolicy som stipulerar att

sprida ränterisken i kommunens låneportfölj i syfte att motverka hastiga kostnadsökningar. Tack vare riskspridningen och en bättre likviditet till följd av lägre utfall av investeringar samt ökade skatteintäkter så väntas kommunens räntekostnader för år 2022 uppgå till ca 1,5 mkr vilket är 0,4 mkr lägre än budgeterat. De kommunala bolagens (Vara Bostäder AB) räntekostnader uppgår till 3,0 mkr 2022, vilket är en ökning gentemot budget med 1,0 mkr. För kommunkoncernen som helhet innebär det att räntekostnaderna uppgår till 4,5 mkr, vilket är en ökning med 0,6 mkr mot budget. Under 2023 väntas snitträntan öka ytterligare i kommunkoncernens portfölj i takt med att räntor på rörliga lån stiger och nya lån kommer att tas upp. Räntekostnaden 2023 väntas totalt uppgå till ca 15 mkr för koncernen varav de kommunala bolagens kostnader uppgår till 10 mkr och 5 mkr avser kommunen. Kostnadsökningen är inräknad i budget 2023.

I samband med årsredovisningen görs en balanskravsutredning i enlighet med kommunallagen utifrån bedömning av en hållbar ekonomi. Enligt lagen ska ett negativt resultat återställas inom de tre efterföljande åren. Vid denna bedömning tillämpas resultat enligt blandmodellen. Vara kommuns budgeterade resultat 2023 enligt denna modell uppgår till 8,8 mkr och 0,8 % av skatter och generella statsbidrag.

Investeringar

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Årets investeringar, mkr	211,0	104,7	105,4	67,7

De totala nettoinvesteringarna för år 2023 budgeteras till 211 mkr vilket är ca 137 mkr lägre än budget 2022. Investeringstakten sjunker sedan ytterligare under 2024-2026.

Vara kommun har under perioden 2018 till

2022 budgeterat för investeringar på i genomsnitt ca 240 mkr årligen vilket är en hög nivå historiskt sett. Utfallet under perioden 2018 till 2021 har i genomsnitt legat kring 150 mkr. Genomsnittet för utfall 2018-2022, där 2022 innebär prognostiserat utfall, uppgår till ca 173 mkr.

Utfallet av investeringarna tenderar därmed att bli lägre än budget och budgeterade volymer i planåren tenderar att öka då fler projekt läggs in i respektive planår i kommande budgetprocess. Sammantaget skapar detta en osäkerhet i bedömningen av investeringarnas påverkan på kommunens ekonomi.

Utifrån det samhällsekonomiska läget med hög inflation, vilket innefattat kraftiga ökning av bygg- och materialpriser 2022, ligger det även osäkerheter i hur upphandling av investeringsprojekt kommer utvecklas 2023 och framöver och hur denna utveckling kommer att påverka kommunens ekonomiska resultat och ställning.

Självfinansieringsgrad av investeringar

%	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Självfinansieringsgrad av investeringar, %	35,6	68,4	91,2	145,1

Självfinansieringsgrad av investeringarna mäter hur stor andel som kan finansieras med årets resultat före avskrivningar. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är utförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks. Nyckeltalet beräknas enligt blandmodellen för att underlätta jämförelse med övriga kommuner.

Självfinansieringsgraden väntas uppgå till 35,6 % 2023 och 68,4 % 2024. 2025-2026 beräknas självfinansieringsgraden öka till 91,2 %

respektive 145,1 % i takt med att det budgeterade resultatet ökar och investeringarna avtar. Den lägre självfinansieringsgraden de inledande åren innebär att kommunen ökar sin belåning vilket minskar det finansiella handlingsutrymmet.

Självfinansieringsgraden i riket ligger kring 75 % ett normalår, vilket kan ses som ett riktmärke för en hållbar finansiell ställning över tid. Samtidigt bör nyckeltalet analyseras tillsammans med kommunens soliditet som beskriver det finansiella utgångsläget, där Vara kommun har en soliditet i nivå med rikets kommuner i genomsnitt.

Kapacitet

Soliditet

%	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Soliditet, inkl. pensionsförpliktelser	29,9	29,5	30,6	32,4

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme, dvs. långsiktiga motståndskraft. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten under en längre period inte försvagas utan utvecklas positivt. Det innebär att kommunen blir mindre skuldsatt och ökar sitt finansiella handlingsutrymme. Ökade lån innebär ökade kostnader för räntor som tränger undan medel att använda i verksamheten.

2018 bildade Vara kommun en koncernbank vilket innebär att koncernbolagens samtliga lån övertogs och framledes upptas genom kommunen. Det betyder att kommunen och kommunkoncernens soliditet alltid är i princip densamma. Koncernbanker förekommer i olika utsträckning i rikets kommuner och påverkar i

olika grad, vilket är en försvårande omständighet ur jämförelsesynpunkt.

År 2022 beräknas soliditeten i kommunen uppgå till 32 % vilket är en ökning med en procent jämfört med året innan. Ökningen beror på ett prognostiserat starkt resultat. 2023-2024 förväntas soliditeten sjunka till 29,9 % respektive 29,5 %, för att därefter vända uppåt till 30,6 % 2025 och 32,4 % 2026 i takt med att de budgeterade resultaten ökar markant.

Vara kommun har en god soliditet, även med hänsyn tagen till att kommunen har en koncernbank, jämfört med andra kommuner i Västra Götaland och riket som helhet, där genomsnittlig nivå 2021 uppgick till 26 % respektive 31 %.

Kommunalskatt

%	Vara kommun 2023	Vara kommun 2022	Västra Götaland 2022	Riket 2022
Skattesats i kommun	22,37	21,77	21,37	20,67
Skattesats i region	11,48	11,48	11,48	11,56
Total skattesats	33,85	33,25	32,85	32,23

Skattesatsen i kommunen höjdes med 0,5% 2017 och uppgår till och med år 2022 till 21,77 %. Skattesatsen i kommunen år 2022 är i nivå med genomsnittlig kommun i Västra Götaland. Görs jämförelse med genomsnittlig invånare i hela länet är Vara kommuns skattesats 0,4 % högre. Under perioden 2023-2026 budgeteras för en höjd skattesats på 22,37 %, vilket innebär en höjning med 0,6 procentenheter. Regionstyrelsen har fastställt skattesatsen för 2023 till 11,48 % för Västra Götalandsregionen, vilket innebär att skattesatsen är oförändrad jämfört med 2022.

Risk och kontroll

Likviditet

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Likvida medel, mkr	10,0	10,0	10,0	10,0
Kassalikviditet, %	35,7	35,7	35,6	35,4

Kassalikviditeten mäter kommunens kortsiktiga betalningsförmåga och visar om kommunen kan fullgöra sina betalningsåtaganden på kort sikt som t.ex. att betala ut löner. Ett värde om 100 % innebär att omsättningstillgångarna exklusive lager är lika stora som de kortfristiga skulderna.

Vara kommun ska enligt finanspolicyn ha en kortsiktig beredskap som motsvarar minst 85 mkr och har därför en checkkredit om 100 mkr som inte är avsedd att nyttjas. Det behov av likviditet som följer av att kommunen inte klarar att självfinansiera budgeterade investeringar möts genom ökade lån. Upplåningsbehovet i koncernen samordnas i koncernbanken och budgeteras efter likvida medel om 10 mkr, utöver den reserv som checkkrediten utgör. På så vis uppnås en kostnadseffektiv finansiering.

Kassalikviditeten beräknas till ca 35 % för hela planperioden. Den låga nivån förklaras av att kommunen har en checkkredit istället för pengar i kassan. Inräknat checkkrediten är kassalikviditeten 80 % för 2023. De kortfristiga skulderna innehåller dessutom en semesterlö-

neskuld om ca 55 mkr som inte betalas ut på kort sikt. Med hänsyn tagen även till denna blir kassalikviditeten kring 104 %.

Långfristig skuld

Prognosen för låneskulden 2022 innebär en ökning med ca 100 mkr till 576 mkr för koncernen som helhet och hela ökningen ligger hos kommunen vars skuld uppgår till ca 195 mkr. År 2023 väntas koncernens skulder öka till ca 756 mkr, en ökning med 180 mkr, varav kommunens skulder ökar med 169 mkr. I planperioden ökar lånebehovet ytterligare 2024-2025 till ca 773 mkr respektive 783 mkr för koncernen, för att sedan minska till ca 748 mkr 2026.

Den kraftiga ökningen 2023 beror på ett svagt resultat i kombination med en hög investeringstakt, dvs kommunens förmåga att finansiera investeringarna med egna medel är låg. I takt med starkare budgeterade resultat 2025 och 2026 samt ett lägre investeringsbehov så minskar upplåningstakten fram till 2025 och kommunens skulder minskar 2026.

Den budgeterade volymen utgår från prognosticerat utfall 2022 och att beslutade investeringar utförs fullt ut under perioden 2023-2025. Ev. ombudgeterade medel från 2022 ingår inte i beräkningen.

Den genomsnittliga kapitalbindningstiden i portföljen är f.n. 2,8 år och räntebindningstiden f.n. 2,3 år.

Fördelning låneskuld inom koncern-banken, Mkr	2018	2019	2020	2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Vara kommun	-10	118	108	95	195	364	381	391	356
Vara Bostäder AB	260	358	358	379	379	390	390	390	390
Vara Industrifastigheter AB	8	6	4	0	0	0	0	0	0
Vara Konserthus AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VaraNet AB	4	4	3	2	2	2	2	2	2
Total låneskuld	263	486	476	476	576	756	773	783	748

Kapitalbindning och räntebindning vid omsättning och upplåning fördelas inom intervall i en normalportfölj. Aktuell spridning ligger f.n. inom angivna intervall för samtliga löptider.

Löptid räntebindning	Normal	Min	Max	Aktuell andel
< 1 år	40%	30%	50%	30%
1 < 3 år	40%	30%	50%	35%
3 < 5 år	20%	10%	30%	26%
5 år <	0%	0%	20%	9%

Pensionsåtagande

(mkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Total pensionsskuld	402,7	425,2	421,4	412,2

Kommunens pensionsskuld redovisas som en avsättning i balansräkningen eftersom det inte är känt exakt hur stor skulden är. Budgeterad skuld utgår från de prognoser som utförs av kommunens pensionsförvaltare.

Osäkerheten i skuldens storlek kommer sig av att arbetsgivaren har ett åtagande att betala pension till ett visst belopp till de som har en förmånsbestämd pension oavsett livslängd. Nya pensioner är mestadels premiebestämda och kostnadsförs löpande vilket betyder att kommunens pensionsskuld minskar i takt med att de förmånsbestämda pensionerna betalas ut.

Då Vara kommun redovisar skulden i balansräkningen innebär förändringar i beräkningarna, såsom basbeloppsjusteringar eller räntejusteringar, att kommunens budgeterade resultat ökar eller minskar beroende på hur skulden förändras.

Den budgeterade pensionsskulden 2023 är avsevärt högre, ca 20 mkr, jämfört med budgeterad skuld 2022 (381 mkr). Denna utveckling förklaras av den rådande samhällsekonomiska

utvecklingen med hög inflation. Den snabba uppgången i inflationstakten innebär att prisbasbeloppet för år 2023 ökar kraftigt. Prisbasbeloppet har stor betydelse för värdesäkring av utestående pensionsskulder. Den förmånsbestämda pensionen beräknas nämligen genom att historiska inkomster räknas upp till dagens prisnivå med prisbasbelopp. Utifrån att prisbasbeloppet ökar 2023, och beräknas fortsätta öka 2024, får det en direkt påverkan på kommunens pensionsskuldutveckling kommande år. Värdesäkringen innebär även, förutom att skulden ökar, en påverkan på kommunens budgeterade resultat. För år 2023 innebär värdesäkringen ökade kostnader om ca 18 mkr.

2025-2026 beräknas pensionsskulden minska, vilket förklaras dels av att inflationen då uppskattas falla tillbaka till runt två procent där värdesäkringen inte får någon större effekt på skuldens utveckling samtidigt som kommunens åtagande avseende pensioner intjänade innan 1998 minskar.

Sammanfattning

Finansiella nyckeltal

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
RESULTAT- KAPACITET				
Skatte- och statsbidragsutveckling, %	7,5	3,8	3,1	2,6
Nettokostnadsutveckling, %	7,8	4,4	1,4	2,7
Årets resultat, mkr	4,6	4,0	34,4	37,5
Årets resultat/ skatteintäkter & generella statsbidrag, %	0,4	0,3	2,8	3,0
Nettoinvesteringar, mkr	211,0	104,7	105,4	67,7
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar, %	35,6	68,4	91,2	145,1
Soliditet, %	29,9	29,5	30,6	32,4
RISK-KONTROLL				
Kassalikviditet, %	35,7	35,7	35,6	35,4
Pensionsskuld, mkr	402,7	425,2	421,4	412,2

Nämndernas drift- och investeringsbudgetar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Styrelsen ska med uppmärksamhet följa de verksamheter som åvilar respektive nämnd.

Kommunstyrelsen består från år 2021 utav två förvaltningar; Förvaltningen för utveckling och service samt Samhällsbyggnadsförvaltningen. Kommunstyrelsens ledningsfunktion fördelas per förvaltning enligt nedan:

Förvaltningen för utveckling och service

- Utvecklingen av den kommunala demokratin.
- Kommunikationsverksamhet och medborgardialog.
- Övergripande ekonomisk styrning och upphandling.
- Personalfrågor och arbetsmiljöarbete. Kvalitetsarbete.
- Utveckling av brukarmedverkan.
- Krisledning.
- Säkerhetsarbete, med undantag för det som är överlämnat till gemensam räddningsnämnd.
- Hållbarhets- och folkhälsofrågor.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

- Kommunövergripande tillväxt- och utvecklingsfrågor av strategisk och långsiktig karaktär.

- Strategiska platsutvecklingsfrågor inklusive besöksstrategiskt arbete.
- Översiktlig planering av den fysiska miljön samt övergripande gestaltning av det offentliga rummet.
- Mark- och exploateringsfrågor.
- Bostadsförsörjningsfrågor.
- Infrastruktur och mobilitetsfrågor.

Nämndsmål, förvaltningen för utveckling och service

Förtroendet för kommunen ska öka och den demokratiska processen ska vara transparent

Beskrivning av mål

Ett gott bemötande är en förutsättning för god dialog och kvalitet. Alla anställda har ansvar för att bära ett värde för gäster mot invånare, besökare och näringslivet som innebär att man alltid känner sig bra bemött. Anställda är vår främsta resurs som ansikte utåt. Såväl förtroendevalda som anställda möter dagligen personer och ansvarar för att

bemötandet upplevs värde-skapande. Den demokratiska processen upplevs som transparent, det är lätt att få insyn i de kommunala beslutsprocesserna. Vara kommun skapar förståelse för hur beslut fattas, och på vilka grunder. Kommunikation och medborgardialog är viktiga verktyg för att förstärka förtroendet för kommunen.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Användningen av e-tjänster i Vara kommun, %, ska öka	2 600	1 800		
	Svarstider på e-post, %, ska förbättras	84%			
	Tillgänglighet på telefon, %, ska förbättras	69%			
	Bemötande, god/mycket god, %, ska förbättras.	99%			

Servicemätningen genomfördes ej 2021 varför utfall saknas.

Agenda 2030	Indikatorer (Ojämnt år)	Utfall 2019	Utfall 2021	Mål 2023
	Andelen som upplever att kommunens politiker helt och hållet eller till stor del arbetar för kommunens bästa %, ska öka.		52%	
	Andelen som upplever att kommunens anställda helt och hållet eller till stor del arbetar för kommunens bästa %, ska öka.		62%	
	Andelen som vid den senaste kontakten med en politiker blev mycket eller ganska bra bemött %, ska öka.		82%	
	Andelen som vid den senaste kontakten med en tjänsteperson inom kommunen blev mycket eller ganska bra bemött %, ska öka.		78%	

Indikatorerna från Medborgarundersökningen är nya från år 2021 varför utfall för år 2019 inte finns.

Hur ska målet nås?

Förvaltningen ska fortsätta att arbeta för gott bemötande, förbättrad tillgänglighet och en öppen och tydlig kommunikation till alla. Beslut har tagits i kommunfullmäktige om införande av ett så kallat kontaktcenter där ett införandeprojekt har startats upp under år 2022 och driftsättning beräknas ske under september 2023. Ett kontaktcenter innebär ”en väg in” för alla som har ärenden till kommunen och syftar till att effektivisera servicen och förbättra bemötandet gentemot medborgarna. Parallellt med arbetet med kontaktcentret pågår ett projekt med att bygga en helt ny och tillgänglighetsanpassad webbplats.

Medborgardialogen är ett viktigt arbetssätt för att involvera medborgarna i kommunens olika utvecklingsfrågor och arbetet fortsätter med att arrangera invånarträffar. Vidare fortsätter förvaltningen att utveckla arbetet med medborgardialog på olika sätt. Även fortsatt fokus på utveckling av kommunens e-tjänster, för att möta invånarnas krav på tillgänglighet fortsätter framöver.

Arbetet med att förvalta och utveckla en digital och rättssäker ärendehantering genom att ärendehanteringssystemet används på rätt sätt kommer att fortsätta. Till detta ska även arbetet med nya dokumenthanteringsplaner för alla kommunens processer färdigställas. Dokumenthanteringsplanerna ska tydliggöra vilka handlingar som ska bevaras och vilka som ska gallras.

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara

kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras	80%	82%	

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Sjukfrånvaro, %, ska minska	5,9%	4,5%		
	Andel heltidsanställda, %, ska öka	89,6%	93,2%		

Hur ska målet nås?

Förvaltningen utvecklar former för stöd och insatser när det gäller Vara kommuns ohälsotal. Det sker dels genom tydligare rutiner, men framförallt genom stöd till chefer och genom framtagande av en ”verktygslåda” att nyttja för chef i arbetet med ohälsa och rehabilitering. Det kan t ex vara att genom ökande kunskaper och utbildningsinsatser, analysverktyg, inspiration för hälsoinspiratörer, insatser från företagshälsovård med mera. Kontinuerliga utbildningsinsatser sker i arbetsmiljöfrågor, samt i HLR och första hjälpen och även i brandutbildningar för Vara kommuns medarbetare.

Projektet Vara Frisk som varit ett samarbete mellan Försäkringskassan, Samordningsförbundet och Närhälsan i syfte att minska sjukfrånvaron, avslutas 2022. Parterna är måna om att hitta former för hur samverkan mellan parterna kan ske även efter projektets slut.

Arbetet med Heltid som norm fortgår i kommunen. Ett antal arbetsgrupper arbetar kring

konkreta frågeställningar, för att identifiera hur fler medarbetare kan arbeta en högre sysselsättningsgrad och heltid. En ökad sysselsättningsgrad är en viktig faktor för kompetensförsörjningen i kommunen. Förvaltningen arbetar för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och på så sätt underlätta nyrekrytering.

Under 2023 fortsätter den gemensamma verksamhetsutvecklingen kring hållbarhet för alla medarbetare i Vara kommun. Under våren kommer innehållet vara miljömässig hållbarhet för att under hösten handla om social hållbarhet.

Medarbetarundersökning genomförs årligen för att mäta hur medarbetare upplever sin arbetsmiljö och arbetsplats. Varje enhet har i uppgift att arbeta med både styrkor och utvecklingsområden för att uppnå en välmående arbetsplats. Förvaltningen kommer att arbeta med utökat stöd till chefer i processen och framtagandet av handlingsplaner.

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning

och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Resultat inom tilldelad ram, %	91%	93%	100%	100%

Hur ska målet nås?

Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för kommunens verksamheter att planera för och följa upp de ekonomiska målen. Under 2021 togs en förvaltningsövergripande riktlinje för uppföljning av budget fram i syfte att bidra till mer tillförlitliga rapporter och beslutsunderlag av högre kvalitet framöver.

Under år 2021 har ett nytt ekonomisystem implementerats vilket har medfört att nya rutiner och arbetssätt har tagits fram och detta arbete kommer fortsätta under åren framöver. Utifrån detta kommer förvaltningen också fortsätta stödja arbetet med att förenkla och digitalisera kommunens interna processer. Under år 2022 infördes e-handel vilket skapar förutsättningar för en mer effektiv inköpsprocess och som också förväntas ge bättre följsamhet av avtal och en bättre intern kontroll inom kommunens verksamheter.

För att identifiera och hantera finansiella risker och på så sätt trygga en långsiktigt hållbar ekonomi ska hela kommunkoncernens ekonomi analyseras i budget och årsbokslut.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunstyrelsens totala budget uppgår till 120 529 tkr för år 2023. I detta totala belopp ingår från år 2021 de två förvaltningarna samt det centrala löneanslaget och fördelas enligt följande:

- Centralt löneanslag 24 146 tkr
- Förvaltningen för utveckling och service 86 196 tkr
- Samhällsbyggnadsförvaltningen 10 187 tkr

Förvaltningen för utveckling och service budgetram, exklusive post för centralt löneanslag, uppräknas med 2 % (ej personalkostnader) för att kompensera för inflation. Vad gäller det centrala löneanslaget har det räknats upp med 4 % inför budget 2023 och 3 % för åren 2024-2026. När avtalen är kända och prioriteringar gjorts för de olika personalgrupperna fördelas löneanslaget till respektive nämnd. Detta syftar till att öka kraften i kommunens lönepolitik då budgetutrymmet förvaltningsvis inte ska hindra möjligheten till att styra lönepolitiken.

I juni 2022 beslutade Kommunfullmäktige om ett tillskott om 4 350 tkr inför år 2023 till förvaltningen för utveckling och service. I beloppet ingår nedan poster:

- Digitalisering ekonomisystem 300 tkr
- Digitalisering lönesystem 300 tkr
- Omställningsfonden 500 tkr
- Friskvårdsbidrag 200 tkr
- Visselblåsarfunktion 100 tkr
- IT-kostnader/digitalisering 600 tkr
- Ny webbfunktion 200 tkr (enbart 2023)
- Förstärkning säkerhetsorganisation 1 300 tkr
- Upphandling 350 tkr
- Ipads (politisk org.) 100 tkr
- Kontaktcenter 400 tkr

Kommande möjligheter & utmaningar

Inför år 2023 har tekniska nämnden höjt hyrorna för kommunhuset samt arkivet, vilka FUS betalar, med totalt 580 tkr vilket är en skillnad med ca 500 tkr mot uppräknningen i inriktningsbeslutet som är 2 %. Ökningen har arbetats in i förvaltningens budget.

Under år 2022 fattade Kommunfullmäktige beslut om att införa en ny säkerhetsorganisation i samverkan med Essunga och Grästorps och den uppskattade kostnadsökningen för Varas del var 1 300 tkr. I den beräkningen var förutsättningen de bidrag som MSB gav kommunerna år 2021, dessa bidrag har under år 2022 ökat samt att personalkostnaderna blivit något lägre än kalkylerat varför kostnadsökningen för Varas del budgeteras till ca 920 tkr för år 2023. Inför år 2023 ska en ny överenskommelse mellan MSB och SKR göras varför det finns en osäkerhet i bidragens storlek.

Inom kanslienheten söks årligen ett bidrag från Riksantikvarieämbetet om 570 tkr för arkivtjänster. Bidraget erhöles år 2022 med 437 tkr och samma belopp har budgeterats för år 2023 men det råder osäkerhet kring tilldelningen. Risk finns att bidraget inte betalas ut, vilket skulle komma att innebära reduceringar i arbetets omfattning inom arkivverksamheten. Inom kansliets verksamhet kommer kostnader förknippade med den nya visselblåsarfunktionen finnas och dessa kan komma att variera mellan åren beroende på vilka typer av utredningar som krävs, enheten fick 100 tkr per år för detta inför budget 2023.

Inför år 2023 fick nämnden ett tillskott om 600 tkr till digitaliseringsarbetet. Detta tillskott kommer användas under kommande år till kända kostnadsökningar, bland annat en redundant datahall, och framåt ser förvaltningen ett behov av att digitaliseringsbudgeten ökar med mer än den ordinarie uppräknningen på 2 %.

Digitalisering är en uttalad framgångsfaktor för att nå kommunens övergripande mål och kostnaderna beräknas på sikt innebära effektiviseringar och kvalitetshöjningar inom kommunens verksamheter och för invånarna. För förvaltningen för utveckling och service innebär det dock att om digitaliseringen ska kunna fortsätta utvecklas i samma takt behöver medel flyttas från någon annan del av verksamheten, en möjlighet som i nuläget är begränsad.

På HR-avdelningen finns det framåt en osäkerhet i kostnaden för företagshälsovård, dels kan pandemins effekter göra att kostnaderna ökar och dels kan fler insatser behövas för att jobba med målet om att minska kommunens sjukskrivningstal. Det görs under hösten 2022 en utredning kring inrättande av en V6-gemensam löneenhet inför år 2024. Det är inte känt i nuläget vad detta skulle få för ekonomiska konsekvenser.

Ekonomiavdelningen fortsätter arbetet med att implementera ekonomisystemet som byttes år 2021. En osäkerhet framåt är vilka kostnader som är förknippade med e-handelsmodulen som är implementerad men fortfarande under utveckling. Det finns också ett behov av att stärka upp upphandlingsorganisationen som finns organiserad i Lidköping och förslag inom V6 är att minst en person i varje kommun ska vara mer delaktig i processen och den uppgiften tillfaller ekonomiavdelningen.

Under hösten 2023 ska kommunens kontaktcenter tas i drift och fram tills dess kommer ett införandeprojekt drivas, kostnaderna kopplade till detta projekt är uppskattade och det finns en viss osäkerhet kring utfall 2023 gällande främst nyttjandet av konsulttjänster samt framtida hyreshöjning pga ombyggnation.

Förvaltningen har under många år effektiviserat verksamheten vilket gör att flexibiliteten har minskat gällande att klara oförutsedda kostnadsökningar. Inför år 2023 innebär hy-

reshöjningen en kostnadsökning som inte är påverkbar och där förvaltningens ekonomiska handlingskraft minskar. Förvaltningens största kostnad är personalkostnader, övriga kostnader är i mångt och mycket fasta och inte påverkbara inför kommande år.

Besparingar

I det förslag till beslut om budget 2023 i KS 2022-11-09 ingår det ett besparingskrav om 1 % på förvaltningen. Det beslutade besparingskravet innebär en minskning av budgetramen med 863 tkr mot det beslut som fattades i juni av kommunfullmäktige. Detta kommer hantearas med följande åtgärder:

- Den nya säkerhetssamordnarorganisationen beräknas bli något mindre kostsam än vad kalkylen i samband med beslutet visade, den minskade kostnaden beräknas till ca 380 tkr.
- Personalpoolen har inte använt tilldelad budget under de senaste åren och det bedöms därför vara rimligt att budgeten för verksamheten minskas med 300 tkr.
- Nytt avtal för köp av hr- och lönetjänster har skrivits med Vara Konserthus, vilket ökar intäkterna med 180 tkr för HR-avdelningen. Detta blir en del av kommande års besparing.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	13 691	13 805	7 809	9 997	10 197	10 401	10 609
Kostnader	-90 648	-96 413	-91 923	-120 339	-145 030	-170 325	-196 310
<i>-varav personalkostnader</i>	-40 354	-44 074	-45 542	-71 533	-95 467	-119 786	-144 775
Netto	-76 957	-82 608	-84 114	-110 342	-134 833	-159 924	-185 701

Driftbudget per verksamhet

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
POLITISK VERKSAMHET							
Kommunfullmäktige	3 380	3 500	1 427	1 553	1 573	1 593	1 614
Kommunstyrelse	18 588	18 792	19 018	19 277	19 606	19 942	20 285
<i>- varav bidrag till Vara Konserthus</i>	15 133	15 133	15 435	15 744	16 059	16 380	16 707
AVDELNINGAR							
Stab	19 023	20 953	18 477	14 020	14 234	14 455	14 680
Kansliavdelning	5 996	6 069	6 214	8 352	8 328	8 304	8 280
Ekonomiavdelning	8 195	8 126	8 687	8 844	8 839	8 834	8 829
HR-avdelning	17 082	17 543	19 515	19 800	19 886	19 974	20 064
Kommunikations- avdelning	4 693	5 205	7 540	14 350	14 287	14 423	14 561
Summa exkl. löneanslag	76 957	80 188	80 878	86 196	86 753	87 525	88 313
<i>Centralt löneanslag</i>	0	2 420	3 236	24 146	48 080	72 399	97 388
Summa inkl. löneanslag	76 957	82 608	84 114	110 342	134 833	159 924	185 701

Inför år 2023 har budgetposter flyttats internt gällande juristtjänst som har flyttats från Stab till Kansliavdelning samt digitaliseringsstrateg och digitaliseringsbudget som har flyttats från Stab till Kommunikationsavdelningen.

Investeringsbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Ordinarie ram	45	350	350	350	350	350	350
IT-investeringar	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Summa	45	2 350	2 350	2 350	2 350	2 350	2 350

Framtiden

Förutsättningarna för Vara kommun att bedriva verksamhet förändras kontinuerligt. Under de senaste åren har skeenden i omvärlden haft stor påverkan genom först en pandemi, sedan kriget i Ukraina och under slutet av år 2022 en skenande inflation. Samtliga är faktorer som påverkar kommunens verksamhet och ekonomi i hög grad.

Den långtidsprognos som Vara kommun tog fram tillsammans med SKR under hösten 2019 visade redan då på ekonomiska utmaningar framöver. Detta förklarades av den demografiska utvecklingen med ökad försörjningskvot, dvs. invånarna i Vara kommun blir allt fler i yngre och äldre åldrar, vilket leder till kostnadsökningar och investeringsbehov samt utmaningar med att rekrytera arbetskraft. De demografiska behoven ökar framför allt inom grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg. I Vara kommun är arbetslösheten lägre än landets snitt men ändå ökar nu behovet av försörjningsstöd.

Covid-19 pandemin har inneburit både utmaningar och omställningar för Vara kommuns verksamheter. För förvaltningen för utveckling och service som ansvarar för krisledningsarbetet har stort fokus lagts på dessa frågor och under år 2022 fattade Kommunfullmäktige beslut om att förstärka organisationen som omfattar säkerhetsskydd, krisledning, civilt försvar och IT-säkerhetsarbete. Förutsättningarna för kommunen att långsiktigt kunna upprätthålla verk-

samhet har försämrats under de senaste åren av såväl pandemin, yttre hot och inte minst Ukraina-krisen. Att både strategiskt planera för samt att genomföra krisledning under yttre hot och andra kriser blir allt viktigare och från år 2023 kommer denna verksamhet vara placerad i Vara kommun och samverka med Essunga och Grästorp.

Världsläget har också tydliggjort de ökande kraven på kommunikation med kommunens medborgare samt medarbetare. En översyn kommer göras av webbplatsen vad gäller behovet av anpassningar för att bli en än mer kommunikativ organisation. Ökade insatser kommer att behöva läggas på utvecklingen av e-tjänster i kommunen och i det arbetet är kommunikationsavdelningen en viktig funktion för att informera och vägleda medborgarna. Under hösten 2023 kommer kommunens Kontaktcenter startas upp vilket ytterligare kommer förbättra kommunikationen till medborgarna samt servicenivån.

Pandemin har inneburit att nya synsätt vad gäller arbetets utförande har utvecklats. Distansarbete blir allt mer vanligt, möjligt och aktuellt utifrån att vara en attraktiv arbetsgivare. Detta ställer krav på organisationen vad gäller synsätt och fysisk arbetsmiljö. Det ställer också högre krav på digitaliseringen, en redan essentiell del inom hela kommunens verksamhet där rätt systemstöd krävs för att kunna driva ett ändamålsenligt arbete. Framöver kommer satsningarna på digitalisering intensifieras och förvaltningen för utveckling och service kommer vara driv-

de i dessa processer tillsammans med övriga förvaltningar.

En viktig uppgift är att hålla samman och driva kommunens styrprocess där ekonomiska resurser kopplas till verksamhetens kvalitet. Kommunen har under flera år genomfört stora investeringar med ökad belåning som följd vilket ställer krav på finansiell planering och finansiell analys. Den ökade inflationen samt ökade mat- och elpriser innebär framåt en utmaning för kommunen och det ställer högre krav på den ekonomiska styrningen. Under 2023 kommer en genomlysning av budgetprocessen göras samt en ny ekonomisk långtidsprognos för kommunen, ett uppdrag som SKR kommer att medverka i.

Den offentliga sektorn, liksom den privata sektorn, kommer ha stora utmaningar med kompetensförsörjningen till sina verksamheter mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. För kommunens del blir utmaningen dubbel, dels att kompetensförsörja de egna verksamheterna och dels att erbjuda utbildningsmöjligheter för medborgarna som ligger i linje med näringsens behov. För kommunens del kommer det att innebära att fortsätta arbeta med att förstärka arbetsgivarvarumärket. Satsning på verksamhetsutveckling och ledarutveckling fortgår. För att klara kompetensförsörjningen är en annan viktig del att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet samt att fortsätta satsningen på hälsa och friskvård för de anställda.

Samverkan inom V6-kommunerna (Vara, Skara, Götene, Essunga, Lidköping och Grästorp) kommer att intensifieras och utvecklas vilket är ett sätt att möta kommande utmaningar inom ekonomi och kompetensförsörjning. Ett exempel på det är den utredning om en gemensam löneenhet som pågår under hösten 2022. Nya samverkansstrukturer finns på plats i V6, vilket underlättar kommande samarbeten.

Förvaltningens arbete kommer att kraftsamla kring det strategiska arbetet kring Agenda 2030 för hållbar utveckling, ur såväl ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv. I arbetet med kommunens mål som togs fram under hösten 2019 arbetades Agenda 2030 in och arbetet nu kommer bestå i att implementera målen i verksamheten och sträva efter måluppfyllelse. Miljöstrategin kommer att implementeras i verksamheterna och även en plan för social hållbarhet håller på att arbetas fram. Agenda 2030, politiska mål, miljöstrategi samt plan för social hållbarhet är utgångspunkter för den pågående verksamhetsutvecklingen.

Nämndsmål, samhällsbyggnadsförvaltningen

En hållbar tillväxt och utveckling

Beskrivning av mål

I Vara kommun har alla möjlighet till det goda livet. Här ökar utbildningsnivån, sysselsättningsgraden är hög och inkomstnivåerna är jämnare fördelade och ökar över tid. I Vara är folkhälsan god och alla har förut-

sättningar att vara delaktiga i samhället. Det råder ett hållbart tillväxt- och utvecklingsklimat. Det offentliga och det privata skapar värden tillsammans. I kommunen finns hög beredskap för bostadsbyggande och verksamhetsetableringar.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Andelen invånare 0 - 19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, %, ska minska	9,7%			
	Sysselsättningsgrad (förvärvsarbetande invånare 20 - 64 år), %, ska öka	80%			
	Företagsklimat, sammanfattande omdöme, skala 1-6, ska förbättras	3,55	3,83		
	Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31/12, antal/1000 invånare, ska öka	19	15,2		
	Nybyggnation av lägenheter, ska ske med 60 st. per år.	108	84	60	
	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, % ska öka	65,3	66,7		
	Utsläpp till luft av växthusgaser, ton CO2-ekv, ska minska	130 910			

Fotnot: Anledningen till att vissa indikatorer ovan saknar utfall för år 2021 är att inrapportering för året inte är tillgängligt i Kolada ännu.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, %, ska öka	68%	66%	

Agenda 2030	Indikatorer (Ojämn år)	Utfall 2019	Utfall 2021	Mål 2023
	Andelen som upplever Vara kommun som en mycket bra eller ganska bra plats att bo och leva på %, ska öka		95%	

Fotnot: Indikatorn från Medborgarundersökningen är ny från år 2021 varför utfall för år 2019 inte finns.

Hur ska målet nås?

Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete för att infria kommunstyrelsens mål om en hållbar tillväxt och utveckling samt det delregionala målet om ett attraktivt, robust och kompetensförsörjt Skaraborg fokuserar på följande fokusområden under planperioden 2023-2026: Näringslivsutveckling, Fysisk planering, Bostadsförsörjning och Mobilitet.

Näringslivsutvecklingsarbetet inkl. besöksstrategiskt arbete kommer att utgå från insatsområdena: Förbättrad infrastruktur, (Ännu) bättre dialog mellan företagen och kommunen, Effektiv ärendehandläggning, Kompetensförsörjning samt Minskad Brottlighet och ökad trygghet. På delregionalt nivå kommer Varas erbjudande som etableringsort för nya verksamheter/investeringar fortsatt att ske inom ramen för det delregionala etableringskontoret Business Region Skaraborg. Motsvarande arbete inom Position Väst kommer att avslutas för att istället fokusera resurserna på ett ställe.

Inom fysisk planering kommer fokus verksamhetsåret 2023 ligga på löpande detaljplanering baserad på en framtagna prioriteringsordning, marksäkring för både befintliga och framtida företag, planprogram för kommande bostadsområdet Håkan-Månsgården i Vara. Vidare kommer arbetet med en Planeringsstrategi (nytt krav via PBL) påbörjas för beslut i KF senast september 2024. Parallellt påbörjas framtagande av ny Översiktsplan (ÖP) för beslut av KF senast 2026. På delregional nivå fortsätter arbetet med Skaraborgsbenchen som är en kraftsamling inom framförallt samhällsbygg-

nadsnätverket i Skaraborg. Syftet är att skapa en gemensam bild av de olika kommunernas översiktsplaner, detaljplaner och visioner/viljeriktningar framåt. Under 2022 kan konstateras att planberedskapen är god i delregionen men för att möta efterfrågan om arbetskraft hos befintliga och kommande arbetsgivare behöver en generell taktökning i bostadsbyggandet ske.

Beträffande arbetet med bostadsförsörjning kommer på lokal nivå arbetet med nya Riktlinjer för Bostadsförsörjning att påbörjas för beslut i KF senast år 2024. Det viktigaste i det arbetet är inte antalet bostäder utan typ av bostäder, lokaliseringar och anpassningar både utifrån de målgrupper som finns här idag och de målgrupper som inte hittat hit, än. Det behöver med andra ord byggas smart, hållbart och attraktivt. Det gäller inte endast nyproduktion utan även restaureringar av befintlig bebyggelse. Syftet med bostadsförsörjning är dels att möta befintliga invånares behov men också att attrahera nya. Det delregionala projektet ”Livet i Skaraborg” handlar om att samla och strukturera arbetet för att attrahera och behålla nyckelkompetens i Skaraborg. I projektet tillskapas en delregional stödfunktion innehållandes webbplats, struktur, paketering och verktyg för att synliggöra möjligheterna som delregionen och Skaraborgs 15 kommuner erbjuder. Målgruppen för projektet är inflyttare, arbetsgivare i Skaraborg samt alla kommuner som tar emot inflyttare. Genom ett tydligt skyltfönster, i form av en webbplats, skapas möjligheter för en fokuserad samverkan tillsammans med; kommuner, privata- och offentliga arbetsgivare, akademi med flera för att på ett proaktivt sätt

marknadsföra och paketera regionens samlade attraktionskraft. Detta genererar i sin tur en större genomslagskraft och tydlighet än om varje kommun och/eller arbetsgivare arbetar med frågorna var för sig. Det genererar också en enhetlighet och samsyn som stärker Skaraborg att över tid vara en fortsatt attraktiv delregion med god utveckling, konkurrenskraft och tillväxt i Västra Götaland.

Arbetet med mobilitet och infrastruktur handlar om att knyta ihop Vara kommun både inom kommunen och med omkringliggande arbetsmarknader. Det senare för att människor ska kunna ta sig runt i både täta och glea geografier vilket är av central betydelse för en hållbar utveckling utanför storstäderna. Fokus under 2023 är fortsatt påverkansarbete gällande Västra stambanan och Kinnekullebanan för tågpendling. Arbetet med en cykelplan för Vara kommun intensifieras med fokus på arbetspendling. Utöver detta ska via projektmedel en handlingsplan för laddinfrastruktur arbetas. Under 2023 kommer även arbetet med att upprätta en ny detaljplan för järnvägsparken i Vara intensifieras. Detaljplanen ska möta ett framtidsbehov av ökad tågpendling, pendlingsparkering med laddmöjlighet för bil och cykel mm.

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara

kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras			

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Sjukfrånvaro, %, ska minska		0,9%		
	Andel heltidsanställda, %, ska öka		85,7%		

Hur ska målet nås?

Samhällsbyggnadsförvaltningen har funnits sedan januari 2021. Av de två medarbetarundersökningar som gjorts kan förvaltningen som helhet sammanfattas i två styrkeområden och två utvecklingsområden. Styrkeområdena är sammanhållningen i arbetsgrupperna och ledarskapet både på medarbetarnivå och på chefsnivå. Insatser för att bibehålla detta arbete är bl a 3-5 förvaltningsgemensamma möten med utgångspunkt i Vara kommuns värdeord och vad dessa innebär för samhällsbyggnadsförvaltningen, gemensamma utbildningsinsatser samt utbildningsinsats gällande arbetskultur.

Utvecklingsområdena är att fortsätta arbeta med att gemensamt utveckla förutsättningar för återhämtning och förhållningssätt till hög arbetsbelastning. Flera insatser har gjorts under 2022 som tätare avstämningar, kollegiala samtal, temperaturmätningar, hjälp med prioriteringar, stödsamtal vid behov, rekryteringar

av vakanser, seniort stöd inom vissa områden mm.

Ett resultat som sticker ut i medarbetarundersökningen är medarbetarnas höga betygsättning av ”stolthet över att arbeta på arbetsplatsen”.

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning

och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Resultat inom tilldelad ram, %		72%	100%	100%

Hur ska målet nås?

Under 2023 har Samhällsbyggnadsförvaltningen ett sparkrav motsvarande ca 100 000 kronor. Besparingen kommer främst att göras genom att avsluta timanställningar samt att pausa vissa tänka projekt så som bl a uppsökande verksamhet gällande ödehus/ovårdade fastigheter tills det finns någon annan extern finansiering.

I övrigt handlar Samhällsbyggnadsförvaltningen arbete för att infria målet om en hållbar ekonomi involverar både interna och externa insatser.

Det interna arbetet handlar om flera saker. Det mest fundamentala är att säkerställa ett hållbart arbetsliv som gör att medarbetarna mår bra, trivs och väljer att stanna kvar. Utöver det fokuserar arbetet på att få varje medarbetare att se helhet och långsiktighet i varje arbetsmoment oavsett om det handlar om en gata, en detaljplan, ett markköp eller en kommunikationsplan för en sommarmöblering. Testa, utvärdera, kommunicera och utveckla är viktiga delar för en hållbar ekonomi.

Externt handlar en hållbar ekonomi om att ha taxor och markpriser som är transparenta och går att förstå för medborgare och företagare samtidigt som de ska kunna finansiera den verksamhet inom förvaltningen som får taxefinansieras. En hållbar ekonomi ur ett extern perspektiv handlar även om att våga samhällsplanera på ett smart sätt. Det kan exempelvis handla om att inte etablera saker på vissa ställen om det redan idag går att förutse att det i ett längre perspektiv kommer innebära omotiverade kostnader för det allmänna. Det kan också handla om att ha förmåga att särskilja särintressen från allmänintressen.

Arbetet för planverksamheten med att lägga tid på att jobba systematiserat och processinriktat för att på bästa sätt kunna uppskatta kostnader och intäkter över olika år när det gäller detaljplanering och köp- och försäljning av mark utvecklas för varje år. Arbetet ställer krav på ett nära samarbete mellan fysiska planerare och förvaltningsekonomer för att kunna skapa så goda beslutsunderlag som möjligt för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunstyrelsens totala budget uppgår till 120 529 tkr för år 2023. I detta totala belopp ingår från år 2021 de två förvaltningarna samt det centrala löneanslaget och Samhällsbyggnadsförvaltningens del uppgår till 10 187 tkr.

Samhällsbyggnadsförvaltningens intäkter och kostnader (exklusive personalkostnader) räknas upp med 2 % varje år för att ta hänsyn till inflation.

Inom enheten för plan och tillväxt finns det ett antal osäkerhetsfaktorer gällande både intäkter och kostnader. Intäkterna varierar med efterfrågan på tomter och realiserar ofta flera år efter att kostnaderna är nedlagda vilket kan leda till stora svängningar i resultat mellan åren. Försäljning av mark kan också vara konjunkturberoende vilket skapar en större osäkerhet inför kommande år.

Kommande möjligheter & utmaningar

Just nu är kommunen inne i en expansiv fas gällande detaljplaner och arbetet med flertalet planer är igång. Det arbete som är mest kostnadsdrivande är planprogrammet för Håkan-Månsgården som, dels har dragit ut på tiden men som också har blivit dyrare som en följd av Länsstyrelsens krav på fler utredningar. Senaste utredningen som inte var budgeterad för är en första trafikutredning gällande tillskapande av en ytterligare järnvägsöverfart. Beräknade kostnader för år 2023 på Håkan-Månsgården är nu 1 000 tkr, under våren 2022 beräknades detta projekt vara avslutat under innevarande år.

Den budgettram som förvaltningen har beräknas inte täcka in de kostnader som är beräknade för planverksamheten. Det beräknas utifrån vad som är känt idag bli ett underskott om ca 200 tkr men i detta finns en osäkerhet. Om un-

derskott ska undvikas behöver planprojekt som är startade skjutas upp och kommunen tappar fart i sin satsning på tillväxt. När tomter säljs kommer kommunen få tillbaka kostnaderna genom planavgiften men detta kan vara flera år framåt i tiden.

I och med att det under denna period läggs stora kostnader på att ta fram planprogram och detaljplaner kommer det innebära att plantaxan som beräknas utifrån nedlagda kostnader kommer höjas under kommande år. Detta får dock inte genomslag under år 2023 men syftar till att verksamheten på sikt ska få alla kostnader för att skapa en plan täckta. Detta innebär dock att resultatet kan komma att fluktuera kraftigt mellan åren och tittar man bakåt har enheten lämnat stora överskott ett flertal år av samma anledning.

Under åren med Covid-19 har nyttjandet av kollektivtrafik minskat kraftigt och det gör att det är svårt att avgöra vilka nivåer resandet kommer uppgå till under kommande år. Inom verksamheten kollektivtrafik ingår; kostnad för administration i samband med färdtjänst (900 tkr), anropsstyrd trafik (150 tkr), seniorkort (170 tkr) samt fritidskort (100 tkr). Samtliga kostnader styrs utifrån nyttjande och kommande år får ses som ett ”provår” där resmönstren efter pandemin kan bli kända. Det som är känt idag är att Västtrafik gör om giltighetstiden för fritidskort och detta kommer år 2023 innebära en extra engångskostnad om 100 tkr vilket det inte är budgeterat för.

Inom verksamheterna för näringsliv och turism är de flesta kostnaderna förknippade med samarbeten så som Leader, Tillväxt Skaraborg, Vara köpmannaförening m fl.

Besparingar

Enligt förslag till beslut av KS 2022-11-09 finns ett besparingskrav som innebär en minskning av samhällsbyggnadsförvaltningens budgettram

med 101 tkr mot den budgetram som KF beslutade i juni. Detta kommer hanteras genom mindre åtgärder inom varje del av verksamheten. Exempelvis kommer inte timanställda användas i samma omfattning, större kraft

kommer att läggas på att försöka finna bidrag att söka för projekt samt göra en översyn av mindre kostnader som kan tas bort utan stor effekt på verksamheten.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	4 706	290	1 586	1 109	1 131	1 154	1 177
Kostnader	-11 393	-9 523	-11 670	-11 296	-11 412	-11 531	-11 651
<i>-varav personalkostnader</i>	-4 703	-4 911	-5 532	-5 666	-5 666	-5 666	-5 666
Netto	-6 687	-9 233	-10 084	-10 187	-10 281	-10 377	-10 474

Driftbudget per verksamhet

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Planverksamhet	2 087	3 750	4 701	4 886	4 912	4 938	4 965
Tillväxt	4 600	5 483	5 383	5 301	5 369	5 439	5 509
Summa	6 687	9 233	10 084	10 187	10 281	10 377	10 474

Investeringsbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Mark	2 385	4 000	4 000	4 000	2 000	2 000	2 000
Summa	2 385	4 000	4 000	4 000	2 000	2 000	2 000

Framtiden

Under innevarande mandatperiod kommer samhällsbyggnadsförvaltningen ansvara för beredningsarbetet av en ny Översiktsplan (ÖP) för beslut i kommunfullmäktige år 2025. Översiktsplanen är ett strategiskt politiskt dokument som ska spegla den politiska majoritetens uppfattning om byggande, mark- och vattenanvändning och hushållning med naturresurser. Annorlunda uttryckt, hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Grunden för social- och miljömässig hållbarhet sätts i den översiktliga samhällsplaneringen.

Parallellt med beredningen av en ny ÖP kommer samhällsbyggnadsförvaltningen bereda en planeringsstrategi vilket är nytt enligt Plan- och bygglagen. Planeringsstrategin syftar till att främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras. Kommunens första planeringsstrategi ska ha antagits senast 11 september 2024. och därefter de två första åren efter ett ordinarie val.

En stor utmaning framåt gäller kommunens förhållningssätt till det nationella intresset av jordbruksmark kopplat till den nationella livsmedelsförsörjningen. Ett intresse som mot bakgrund av utvecklingen i Europa och Ukraina snarare kommer att stärkas än försvagas framåt. Samhällsplaneringen behöver vila på smarta lösningar där mark används effektivt utan att för delen reducera kvaliteten på attraktiva livsmiljöer. Att växa som samhälle för med

sig både möjligheter och utmaningar så det gäller att växa smart och hållbart. Ett ökat bostadsbyggande innebär också en ökad efterfrågan på dels olika typer av bostäder men också ytor för fritid och rekreation.

För samhällsbyggnadsförvaltningen innebär det huvudsakligen att samverka genom att avsätta tid i arbetsgrupper som inventerar och övergripande planerar markresurser och planberedskap på ett sätt som tryggar inflyttning, bostadsförsörjning och kompetensförsörjning med utgångspunkt i ”Strukturbild Skaraborg” samt ”Resursbaser och kärnkompetenser i Skaraborgs regionala ekonomi”. Vara har ett strategiskt läge både sett till Skaraborg men också mot Göteborgsregionen.

HITACHI

7

Deutsch 11.⁰⁰ - 11.⁵⁰

1. TB Seite 8-9 lesen
2. Teams → glosor.eu
3. Was machst du gern
4. Bingo

Bildningsnämnden

Bildningsnämnden

Ansvarsområde

Bildningsnämndens verksamhet är indelad i resultatenheter.

Inom de olika resultatenheterna bedrivs förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, elevhälsa, gymnasieskola, kulturskola, skolskjutor, fritidsgårdar, bad, bibliotek, allmänskultur, den allmänna fritidsverksamheten samt administrativt stöd till föreningslivet. Vuxenutbildning, förutom SFI, tillhandahålls av Lidköpings kommun på uppdrag av bildningsnämnden. SFI-undervisningen, förutom för etablerings-

eleverna, genomförs av AU Utbildning efter genomförd upphandling. Etableringseleverna har sin SFI-undervisning på Vara folkhögskola. Alla gymnasiesärskoleplatser köps från andra huvudmän. De flesta av dessa elever har sin skolgång i Lidköping och De la Gardie-gymnasiet.

All förskola och skola/utbildning för ungdomar och vuxna utgår från de nationella mål, uppdrag och bestämmelser som uttrycks i skollag, förordningar och läroplaner samt i FN:s barnkonvention. Dessutom styrs biblioteken av bibliotekslagen.

Nämndsmål

Verksamhet som främjar utveckling och lärande

Beskrivning av mål

Bildningsnämnden arbetar för ökad måluppfyllelse och resultat i syfte att öka

individens möjligheter att påverka sin livssituation och främja lusten till ett livslångt lärande.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Antal inskrivna elever på kulturskolan.	243	260	300	350
	Antal besökare till kommunens bibliotek - fysiska besök.	65 000	40 000	90 000	100 000
	Antal fysiska utlån i genomsnitt per invånare och per år.	5,3	4,9	5,3	5,3
	Antal digitala utlån per invånare och per år.	0,7	0,8	0,8	0,9
	Antal besökare per år på Vara kommuns fritidsgårdar.	13 953	12 850	15 000	15 000
	Antal offentliga arrangemang per år som arrangeras av Kultur och Fritid	60	50	100	100

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Andel offentliga arrangemang som genomförs med hjälp av ekonomiskt stöd från Bildningsnämnden (innefattar stöd via Aktivitetsstöd arrangemang, Stöd enligt särskilda avtal och Vara Snabb.)	24%	15%	62%	62%

De tre nämndspecifika målen ”främja utveckling och lärande”, ”skapa trygghet och trivsel” och ”främja tillgänglighet och delaktighet” är gemensamma mål för Bildningsförvaltningens samtliga verksamheter.

De tre målen är beroende av och växelverkar med varandra: genom trygghet och trivsel främjas tillgänglighet, utveckling och lärande, och genom delaktighet främjas trivsel, utveckling och lärande och så vidare. Det arbete som är igång för att nå en högre måluppfyllelse för de tre målen beskrivs därför samlat under målrubriken ”Verksamhet som främjar utveckling och lärande.”

Målarbetet som presenteras nedan är insatser på förvaltnings- och eller verksamhetsövergripande nivå, medan enhetsspecifika insatser beskrivs i enheternas arbetsplaner.

Insatserna löper under flera kalenderår eftersom en långsiktighet är en förutsättning för att nå förändring. Det tar tid att nå effekt med insatser och det tar tid för nya arbetssätt att bli naturliga i vardagen och därmed kunna påverka undervisning och i förlängningen verksamhetens måluppfyllelse.

- Fokus på att stärka närvaron i skolan genom flera insatser. Till exempel revideras rutinen för hantering av frånvaro samtidigt som den digitala lärplattformen V-klass har införts. Båda är verktyg för mer systematisk uppföljning av frånvaro i grundskolan. Syftet är att tidigare kunna upptäcka och analysera orsa-

ker bakom frånvaro för att i rätt tid kunna sätta in insatser. Även det främjande närvaroarbetet stärks. Med ökad närvaro ökar möjligheten för eleven att klara skolgången.

- En central utvecklingsgrupp med lärarrepresentanter från varje skola arbetar med kommundemensamt identifierade utvecklingsområden inom grundskolan. Lärarna har i uppdrag att föra vidare och förankra arbetet på sina respektive skolor. Syftet är att ge bättre förutsättningar att utveckla undervisningen, nå en ökad likvärdighet inom och mellan våra grundskolor samt på sikt en ökad måluppfyllelse.
- Kommungemensamma lärarträffar i grundskolan för sambedömning och analys av nationella ämnesprov och kartläggningar i engelska, svenska och matematik är igång och fortsätter att utvecklas. Syftet är att skapa möjlighet till kollegiala utbyten hos lärare i hur man med hjälp av resultaten om identifierade behov hos eleverna kan förändra och utveckla sin undervisning. Ett annat syfte är att stärka elevens övergångar mellan skolformer med hjälp av analysunderlagen, som visar på elevens och gruppens utvecklingsbehov inom olika förmågor.
- Öronmärkt tid ges på rektorsträffar för kollegiala dialoger och samtal kring utvecklingsfrågor. Syftet är att stärka rektorernas pedagogiska ledarskap, genom möjlighet till kollegialt lärande. Utbyte kring lyckade insatser och åtgärder och lära av varandra

leder till ökad kvalitet i den pedagogiska ledningen och i kvalitetsarbetet på förskola och skola. Detta i sin tur gynnar barns och elevers utveckling och lärande.

- Utbildningsinsatsen ”Vara stärker förskolan” syftar att främja det språkutvecklande arbetssättet för förskolans personal. Genom föredrag, gemensam läsning av litteratur, utbildning i TAKK (tecken som alternativ kommunikation) och kollegiala samtal stärks pedagogernas kunskaper att skapa goda språkliga lärmiljöer och planera för en undervisning där barnens språkliga förmåga stärks. Detta ger bättre förutsättningar att nå en högre progression i språket och därmed så småningom lyckas bättre med skolgången.
- Programmet ”Hälsosmart” är förankrat och används i åk 1, 3, 5 och 8. Syftet är att ge eleverna mer kunskap om hur de kan göra kloka val kring sin hälsa, sömn, motion, studier osv. med målet öka elevernas välmående. Detta förväntas leda till mer aktiv närvaro i skolan och ett bättre lärande.
- Fortsatt arbete med insatsen ”Lilla Vara läser”. Syftet är att med läsfrämjande aktiviteter som leds av biblioteken främja små barns läsande. Vårdnadshavare blir tidigt involverade i vikten av och uppmuntrade att läsa för sina barn.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Andel elever i åk 1 på fritidshemmet som upplever att de blir nyfikna att lära sig mer.		91%	92%
	Andel elever i åk 1 på fritidshemmet som tycker att aktiviteterna på fritidshemmet är roliga och intressanta.		98%	92%
	Andel elever i åk 3 på fritidshemmet som upplever att de blir nyfikna att lära sig mer.		98,8%	92%
	Andel elever i åk 3 på fritidshemmet som tycker att aktiviteterna på fritidshemmet är roliga och intressanta.		97,6%	92%

Agenda 2030	Indikatorer (Ojämna år)	Utfall 2019	Utfall 2021	Mål 2023
	Medelvärde elever i åk 5 som upplever att skolarbetet stimulerar till att lära sig mer.	6,4	5,7	7
	Medelvärde elever i åk 9/åk 8 som upplever att skolarbetet stimulerar till att lära sig mer.	5,3	5,1	6
	Medelvärde elever i åk 5 som upplever att de har studiero på lektionerna.	6,4	5,9	6,5
	Medelvärde elever i åk 9/åk 8 som upplever att de har studiero på lektionerna.	5,1	6	6,5
	Medelvärde elever i åk 2 på gymnasiet som upplever att skolarbetet stimulerar till att lära sig mer.	5,7	5,5	6,5
	Medelvärde elever i åk 2 på gymnasiet som upplever att de har studiero på lektionerna.	6,6	7	6,5

Agenda 2030	Indikatorer (Läsår)	Utfall 2020/2021	Utfall 2021/2022	Mål 2022/2023
	Andel elever (%) i åk 6 som uppnått kunskapskraven (betyg A-E) i svenska.	89,6%	89,3%	98%
	Andel elever (%) i åk 6 som uppnått kunskapskraven (betyg A-E) i svenska som andraspråk.		73,7%	
	Andel elever (%) i åk 6 som uppnått kunskapskraven (betyg A-E) i matematik.	88,5%	90,4%	95%
	Andel elever (%) i åk 6 som uppnått kunskapskraven (betyg A-E) i engelska.	89,1%	89,2%	94%
	Andel elever (%) i åk 9 som är behöriga till nationellt program på gymnasiet - yrkesprogram.	82,8%	78,6%	86%
	Andel elever (%) i åk 9 som är behöriga till nationellt program på gymnasiet - estetiskt program.	80,9%	78%	85%
	Andel elever (%) i åk 9 som är behöriga till nationellt program på gymnasiet - ekonomi-, humanistiska-, och samhällsvetenskapsprogram	80,3%	75,4%	84%
	Andel elever (%) i åk 9 som är behöriga till nationellt program på gymnasiet - naturvetenskapligt och tekniskt program.	76,4%	61,5%	83%
	Genomsnittligt meritvärde, elever i åk 9	220,9	204,1	235
	Andel elever (%) som började på ett nationellt program för tre år sedan och tog gymnasieexamen inom tre år.	73%		84%
	Antal elever som läser ett fjärde år på gymnasiet, ska minska.	1	7	
	Andel elever som är simkunniga enligt kunskapskravet i ämnet idrott och hälsa i slutet av åk 6			95%

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Antal besökare till badhusen i Vara kommun.	71 637	56 570	117 000	117 000

Verksamhet som skapar trygghet och trivsel

Beskrivning av mål

Med fokus på ett ömsesidigt gott bemötande och ett främjande och förebyggande för-

hållningssätt arbetar Bildningsnämnden för att skapa trygghet och trivsel hos individen.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Andel (%) vårdnadshavare som upplever att sitt barn är tryggt och trivs i förskolan.		97,6%	90%
	Andel elever i åk 1 på fritidshemmet som upplever att de är trygga på fritidshemmet.		94%	92%
	Andel elever i åk 3 på fritidshemmet som upplever att de är trygga på fritidshemmet.		100%	92%

Agenda 2030	Indikatorer (Ojämna år)	Utfall 2019	Utfall 2021	Mål 2023
	Medelvärde elever åk 5 som upplever att de är trygga i skolan.	7,7	7,8	8,5
	Medelvärde elever åk 9/åk 8 som upplever att de är trygga i skolan.	6,8	7,2	8
	Medelvärde elever i åk 2 på gymnasiet som upplever att de är trygga i skolan.	8,3	8,8	8,5

Verksamhet som främjar tillgänglighet och delaktighet

Beskrivning av mål

Med fokus på tillgänglighet och delaktighet arbetar Bildningsnämnden för att motivera

individerna att kunna och vilja ta del av de olika verksamheternas innehåll.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Antal föreningar som ansöker om föreningsstöd.	94	95		
	Minst en av kulturskolan arrangerad aktivitet per skola och läsår (F-9).				

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Andel (%) vårdnadshavare som upplever att förskolans information om barnet är tydligt.		88,3%	90%
	Andel (%) vårdnadshavare som upplever att barnet får stöd och hjälp.		95,6%	90%
	Andel elever i åk 1 på fritidshemmet som upplever att de får vara med och påverka vad man gör på fritidshemmet.		89%	92%
	Andel elever i åk 3 på fritidshemmet som upplever att de får vara med och påverka vad man gör på fritidshemmet.		97,6%	92%

Agenda 2030	Indikatorer (Ojämna år)	Utfall 2019	Utfall 2021	Mål 2023
	Medelvärde elever i åk 5 som upplever att de får den hjälp och det stöd de behöver i undervisningen.	8,9	7,6	9
	Medelvärde elever i åk 9/åk 8 som upplever att de får den hjälp och det stöd de behöver i undervisningen.	6,8	7,3	8
	Medelvärde elever i åk 5 som upplever att de har inflytande över undervisningens utformning.	6,3	5,7	7
	Medelvärde elever i åk 9/åk 8 som upplever att de har inflytande över undervisningens utformning.	4,2	4,6	5,5
	Medelvärde elever i åk 2 på gymnasiet som upplever att de får den hjälp och det stöd de behöver i undervisningen.	8	7,3	8
	Medelvärde elever i åk 2 på gymnasiet som upplever att de har inflytande över undervisningens utformning.	5,8	5,8	6,5

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas.

I Vara kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras	81%			

Agenda 2030	Indikatorer (Delår avg & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Sjukfrånvaro, %, ska minska	6,1%	6%		
	Andel heltidsanställda, %, ska öka	77%	81,9%		

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning

och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår avg & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Resultat inom tilldelad ram, %	101%	101,43%	100%	100%

Ekonomiska förutsättningar

Den nya interna resursfördelningsmodellen används för andra gången inför 2023 för att fördela nämndens rambudget till respektive verksamhet och i förlängningen till enheterna på ett tydligt och mer transparent sätt. Med detta sätt att fördela nämndens medel på är målet att bättre och mer konkret kunna jobba med och följa upp varje verksamhets och enhets arbete ur ett ekonomiskt perspektiv för att på så sätt uppnå en bättre ekonomisk kontroll. Ett annat mål med den nya resursfördelningsmodellen är att tydligare kunna visa möjliga politiska prioriteringar i fördelningen av nämndens rambudget.

Kommande möjligheter & utmaningar

Den ram som tilldelas Bildningsnämnden från kommunfullmäktige utgår för förskola, grundskola, fritidshem och gymnasieskola från en prislapp per antalet invånare och elever i olika åldersgrupper. För övriga verksamheter beräknas nämndens ram med utgångspunkt från tidigare tilldelad ram kompenserad med indexuppräknings.

Den nya resursfördelningsmodellen har tagits fram med hjälp av extern part (PwC) och där fördelas sedan rambudgeten sammanfattningsvis utifrån tre principer.

- Föregående års budget räknas upp med index (anslagsfinansiering) för bland annat kultur och fritid och gymnasieverksamheten.
- En uträknad barn- och elevpeng fördelar medel till förskola, fritidshem och grundskola.
- I något fall fördelas budgeten helt och hållet med utgångspunkt från behovet exv. för särskola.

Ca 40% av nämndens kostnader är antingen interna kostnader till andra enheter inom Vara

kommun eller styrda av avtal med extern part.

I kommunfullmäktiges budgetbeslut i juni 2022 beviljades bildningsnämndens äskanden om ett tillskott på 4 700 tkr till 2023. Dessa pengar har beslutats fördelas enl följande:

- 500 tkr nytt IT system (förskola, grundskola verksamhetssystem och lärplattform)
- 200 tkr utökade kostnader Jordgubbens dag.
- 200 tkr marknadsföring Lagmansgymnasiet.
- 500 tkr utökat föreningsstöd.
- 600 tkr tillfälliga lokaler grundskolan.
- 200 tkr gratis entré Vara utomhusbad.
- 600 tkr ökade kostnader Broholmskolan, Jung.
- 1200 tkr långsiktiga aktiviteter efter pandemin.
- 700 tkr arbetskläder förskolan och fritids.

Besparingar

Den nu rådande inflation kommer göra stora avtryck under 2023 och åren framöver. Priser har redan ökat och spås fortsätta öka under 2023.

Kostnaderna för skolskjutsarna beräknas öka trots ny upphandling med bra villkor, bland annat beroende på ett behov av fler taxi-bilar jämfört med upphandlad volym. Enligt avtalet ska det även ske en indexreglering under 2023 bland annat gällande bränslekostnaderna som kommer leda till ytterligare högre kostnader. Till detta kan det även tillkomma nya behov av fler taxiturer.

För vuxenutbildningen finns ett förslag på en ny överenskommelse inför 2023 som om den beslutas kan leda till högre kostnader på upp till drygt 1 500 tkr.

Inför 2023 har ett nytt pensionsavtal ingåtts vilket leder till högre pensionskostnader för

kommunen. På grund av inflationen har även prisbasbeloppet höjts som ökar den pensions-skuld som kommunen har till sina nuvarande och tidigare anställda. Detta leder till ytterligare höjda kostnader för kommunen. För att komma till rätta med dessa ökade pensionskostnader har därför nivån i bildningsnämndens budget i denna rapport utgått från ett sparkrav om 0,38 % jämfört med den beslutade rambudgeten av kommunfullmäktige i juni månad. Detta motsvarar 1 850 tkr för bildningsnämnden. Den minskade rambudgeten har hanterats i resursfördelningsmodellen genom att de anslagsfinansierade verksamheterna (nämnd, gymnasiet, särskolan, kultur, bad, fritid, kultur och verksamhetsövergripande) inte har fått någon uppräknings av sin budgetram. Omfördelningar av budgetmedel har även skett mellan verksamheter för att möta de ökade kostnaderna och hantera besparingskravet.

En konsekvensbedömning har gjorts med anledning av besparingen i kombination med ökade kostnader. Förskolan ser ut att klara sig på den tilldelade budgeten utan specifika åtgärder. Grundskolan ser ut att kunna klara sin budget när bidraget likvärdig skola har räknats med. Men åtgärder planeras som tex att inte ersätta tjänstlediga och inte förlänga visstidsanställningar. Gymnasiet har svårt att få ihop sin budget. Kultur och fritid får en tajt budget utifrån att budgetramen inte uppräknas samtidigt som kostnaderna ökar.

Enligt beslut på bildningsnämndens arbetsutskott 221207 har 500 tkr flyttats från fritid (föreningsbidrag) till gymnasiet. Förvaltningen fick föreslå om medel skulle fördelas mellan grundskolan eller gymnasiet. Förvaltningen föreslår att medlen läggs på gymnasieverksamheten eftersom den i dagsläget har stora utmaningar med att få ihop budgeten.

Enligt beslut i bildningsnämnden 221214 flyttas ytterligare 500 tkr från verksamheten Kultur och Fritid till gymnasiet.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	77 257	71 804	69 900	71 984	73 194	73 570	74 198
Kostnader	-536 877	-524 939	-543 768	-559 983	-569 396	-572 318	-577 206
<i>-varav personalkostnader</i>	-278 813	-277 900	-283 223	-291 669	-296 572	-298 093	-300 639
Netto	-459 620	-453 135	-473 868	-487 999	-496 202	-498 748	-503 008

Driftbudget per verksamhet

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nämnd	1 056	1 087	1 189	1 176	1 196	1 202	1 212
Förskola	91 158	88 055	87 866	95 329	96 931	97 429	98 261
Grundskola, förskoleklass och fritids	212 349	209 120	220 717	226 367	230 172	231 353	233 328
Gymnasiet	81 259	77 130	79 348	81 645	83 017	83 443	84 157
Särskolan, grund och gymnasie samt all vuxenutbildning	28 476	32 711	37 388	36 762	37 380	37 572	37 893
Bad, idrott, fritid	25 208	24 520	24 746	24 665	25 080	25 208	25 424
Kultur	15 058	14 968	15 217	14 744	14 992	15 069	15 197
Verksamhets- övergripande	5 056	5 544	7 396	7 311	7 434	7 472	7 536
Summa	459 620	453 135	473 867	487 999	496 202	498 748	503 008

Investeringsbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nettoinvesteringar	6 660	7 800	6 400	5 800	5 800	5 800	5 800
Ombudgeterat från 2021			950				
Inventarier till ombyggnad Alléhallen				500			
Inventarier till ombyggnad Alléskolan				1 200			
Inventarier till ombyggd Nästegårdsskola					1 200		
Summa	6 660	7 800	7 350	7 500	7 000	5 800	5 800

Framtiden

Det pågår flera byggprojekt i Bildningsnämndens lokaler.

- Tråvad skola och förskola - nybyggnation, ombyggnation och renovering. Rivning av gamla skolan och byggandet av ny utemiljö kvarstår - beräknas vara klart hösten 2023.
- Larvs skola - renovering. Eleverna är tillbaka i skolan till vårterminen 2023.
- Alléhallen - rivning av badet, ombyggnation och renovering. Beräknas klart våren 2024.
- Alléskolan - omfattande renovering. Beräknas vara klar halvårsskiftet 2024.
- Nästegårdsskolan - renovering- upphandling pågår. Beräknad byggstart vid årsskiftet 2022/2023. Planerat att vara klart Q3 2024.
- Kvänums förskola - tillbyggnad med 2 avdelningar. Kommer igång hösten 2022 efter överklagningsprocess.

Generellt råder en stor osäkerhet vad planerade och beslutade renoveringar/ombyggnationer kommer att kosta sett till utvecklingen i omvärlden. Det påverkar inte minst de kommande stora investeringar som renoveringarna/ombyggnationerna av Alléskolan och Nästegårdsskolan.

Särskoleverksamheten kommer fortsatt att genomlysas utifrån en totalt sett kraftigt ökad verksamhet som bland annat innebär ökade lokalbehov. Förstudie om nya lokaler för särskolan pågår hösten 2022.

Kulturskolans framtida lokalisering utreds både som en del i förstudien om ett nytt kommunhus, men även i ett parallellt spår om ett nytt kommunhus inte blir av.

Socialnämnden

Socialnämnden

Ansvarsområde

Socialnämnden har ansvar för följande verksamhetsområden:

- Individ- och familjeomsorg (IFO)
- Arbetsmarknadsenheten (AME) inklusive daglig verksamhet samt integration
- Omsorg kring personer med funktionsnedsättning (OF)
- Äldreomsorg (ÄO) samt Kommunal hälso- och sjukvård

Respektive verksamhetsområde omfattar ett antal enheter och leds av respektive verksamhetschef.

Socialförvaltningens ledning arbetar förvaltningsövergripande och består av socialchef, verksamhetschefer, enhetschef AME, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), Utvecklingsledare Digitalisering och IT och utredare/utvecklare/socialt ansvarig samordnare (SAS).

Uppdrag

Kommunens uppgifter inom socialtjänsten har lagstiftningsmässigt sin grund i socialtjänstlagen (SoL, 2001:453). Därutöver finns det ett flertal andra lagar som reglerar verksamheten där de viktigaste är hälso- och sjukvårdslagen (HSL, 2017:30), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS, 1993:387), samt tvångslagstiftningarna, lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU, 1990:52) och lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM, 1988:870). I socialtjänstlagens 3 kap 1 § stadgas: ”Till socialnämndens uppgifter hör att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen, -medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar, enskilda främja

goda miljöer i kommunen, -informera om socialtjänsten i kommunen, -genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningar för goda levnadsförhållanden, -svara för omsorg, service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.”

Bestämmelser om olika grupper inom nämndens ansvarsområde finns i 5 kap SoL.

Socialtjänstens övergripande mål och grundläggande värderingar, som ska vara vägledande i socialtjänstens alla verksamheter anges i socialtjänstens s.k. portalparagraf:

Samhällets socialtjänst ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas:

- ekonomiska och sociala trygghet
- jämlikhet i levnadsvillkor
- aktiva deltagande i samhällslivet

Verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet.

Nämndsmål

Förebyggande insatser inom samtliga verksamhetsområden ska öka

Beskrivning av mål

I samverkan med andra fokusera på att främja en god folkhälsa, tillskapa mötesplatser,

bedriva uppsökande- och förebyggande arbete.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Minst ett område med förebyggande insatser, samtliga enheter.	1	1	1	1
	Minst ett exempel på samverkan med annan, extern eller intern aktör, samtliga enheter.	1	0,97	1	1

Hur ska målet nås?

För att socialnämnden ska uppnå måluppfyllelse arbetas målmedvetet med förebyggande insatser inom alla verksamhetsområden. Exempelvis kan nämnas, Vara familjeteam, Familjecentral, Träffpunkter, hygienombud och Senior Alert.

Samverkan med flera aktörer pågår i syfte att främja en god folkhälsa, tillskapa mötesplatser och bedriva uppsökande verksamhet. Det sker exempelvis genom samverkan inom öppenvården med Essunga och Grästorps samt genom samverkan med Närhälsan och regionens sjukvård via vårdsamverkan. Ung omsorg är en extern aktör där ungdomar besöker särskilda boenden för att motverka ensamhet hos äldre, framförallt hos de som saknar anhöriga. Ytterligare exempel är samarbete med bildningsnämnden. Utöver ovan nämnda exempel pågår ett flertals samverkans projekt bland annat digitalisering inom V6.

Verksamhet som har brukaren i centrum

Beskrivning av mål

Med fokus på bemötande, delaktighet och tillgänglighet; skapa trygghet och erbjuda

gemenskap i syfte att frigöra och utveckla den enskildes självständighet med respekt för självbestämmande och integritet.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Medverkan i brukarundersökning ska öka från föregående undersökning, %.	33,33%	66,66%		
	Riktvärden från brukarundersökning ska öka från föregående undersökning, %.	33,33%	66,66%		
	Minst ett exempel från verksamheten där välfärdsteknik eller digitalisering främjat brukarens självständighet, samtliga enheter.	1	1	1	1

Hur ska målet nås?

För att socialnämnden ska nå måluppfyllelse informeras och motiveras respektive målgrupp vad gäller deltagandet i brukarundersökningarna. För att öka riktvärdet arbetar nämnden med förbättringar mot bakgrund av resultatet. Brukarundersökningar genomförs med olika tidsintervall beroende på aktuell målgrupp, resultatet redovisas kontinuerligt för socialnämnden.

Välfärdsteknik och digitalisering används inom socialnämndens samtliga verksamhetsområden, exempelvis kan nämnas, Barnsam (ett digitalt verktyg som stöd i samtal med barn) och E-an-

sökan när det gäller ekonomiskt bistånd. Vidare har all personal genomgått DiVOS-utbildning, vilken har ökat kunskapsnivån hos medarbetarna för att på sikt främja självständighet hos brukaren. Nämnas kan också brukarnas valfrihet när det gäller nattinsyn via kamera som komplement till personliga besök samt mobila trygghetslarm. Individens behov i centrum (IBIC) och barns behov i centrum (BBIC) är metoder som bland annat används vid utredning och utformning av genomförandeplan. Vid utformningen av genomförandeplanen tas brukarens delaktighet tillvara genom att vederbörande är med och bestämmer, när och hur insatser ska genomföras.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Minst ett exempel på vilket sätt brukarens delaktighet har tagits tillvara, samtliga enheter.	1	1	1	1

Verksamhet som är kvalitetssäkrad

Beskrivning av mål

Med fokus på kvalitet och rättssäkerhet ges rätt insats i rätt tid till rätt person, i enlighet

med evidensbaserade metoder och beprövad erfarenhet.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Minst ett område där man arbetar med fokus på kvalitet och rättssäkerhet, samtliga enheter.	1	1	1	1
	Antal överprövade beslut som avgjorts i enlighet med nämndens beslut.	85%	100%	100%	100%

Hur ska målet nås?

För att nå måluppfyllelse motiverar socialnämnden alla verksamheter, var och en inom sitt område, att redovisa aktiviteter som bidragit till kvalitetssäkring.

Genomlysning av ärenden sker för att säkerställa en hög kvalitetsnivå. Stickprov sker vid misstanke om brister i handläggning. Detta är ett kontinuerligt pågående arbete liksom arbete med avvikelser och dokumentation.

Införandet av digitala signeringslistor bidrar till att säkra kvalitén när det gäller brukarnas läkemedel. ”Rätt dos till rätt person vid rätt tillfälle”.

Antalet överprövade beslut samt antal beslut som avgjorts i enlighet med nämndens beslut redovisas per tertial. Socialnämnden följer samtliga överprövade beslut från förvaltningsrätt och kammarrätt. Detta för att få en bild av rättspraxis och en vägledning för beslutsfattandet.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Kvalitetsregistren: Senior Alert, BPSD, Palliativregistret	100%	100%	100%	

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara

kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Kollegialt bemötande				

Hur ska målet nås?

För att nå måluppfyllelse arbetar socialnämnden för att alla verksamhetsområden ska redovisa aktiviteter som främjar organisatorisk och social arbetsmiljö och det kollegiala bemötandet.

Arbetet med Etisk kompass pågår i enheterna. Från och med hösten 2022 kommer medarbetarenkät att genomföras varje år. Dess resultat redovisas för och analyseras tillsammans med personalen.

På APT diskuteras enheternas förhållningssätt gentemot brukare och kollegor regelbundet. Alla enheter jobbar utifrån Årschecklistan och där ingår bla bemötande, kränkande särbehandling. ”Vi är varandras arbetsmiljö” och ”Vi gör varandra bra” är väl förankrade paroller som det ständigt jobbas med.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras	82%	81%	100%

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Sjukfrånvaro, %, ska minska	14,4%	12,9%		
	Andel heltidsanställda, %, ska öka	65%	66,6%	100%	

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning

och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Resultat inom tilldelad ram, %	97,75%	98,72%	100%	100%

Hur ska målet nås?

För att uppfylla målet arbetar socialnämnden kontinuerligt med väl organiserat och planerat arbete vad ekonomi beträffar. Den ekonomiska medvetenheten är stor i alla verksamhetsområden. Målet kan dock vara svårt att nå eftersom det kan inträffa händelser som är oförutsägbara, så väl vad gäller enskilda som organisatoriska. Ett exempel på sist nämnda är kommunanvisning av flyktingar.

Socialnämndens verksamheter är till övervägande del styrda av lagar och författningar, en del av dessa är tvingande i sin karaktär. Mot bakgrund av detta kan omständigheter kring enskilda personer medföra att nämnden behöver besluta om mycket kostnadskrävande insatser för att fullgöra sina skyldigheter.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens budgetram har räknats fram enligt en central fördelningsmodell, vilken beräknar resurser baserat på en kostnad per enhet (prislapp) och volym (antal/brukare/invånare). Den centrala modellen räknar fram en ram för nämnden vilken baseras på antal personer i olika åldersgrupper. Ramen för år 2023 är 446 832 tkr, enligt den centrala fördelningsmodellen för året med en besparing på 0,33%.

Kostnadmässigt har nämnden under de senaste åren påverkats av pandemin. Vad ersättning från regeringen beträffar har kommunen kompenserats för sjuklönekostnader under pandemin åren. Erfarenhet från åren 2020-2022 med pågående pandemi, visar på stora kostnader för nämndens verksamheter. Det vill säga att nämnden är beroende av ersättning från regeringen för att nå målet med budget i balans.

Vad sjuklönekostnaderna för nämndens del beträffar ökade dessa markant under pandemin noteras bör att de var höga redan innan pandemin. Det är angeläget att se över sjukfrånvaron och vidta åtgärder för att minska densamma.

Viss osäkerhet råder kring Heltidsresans ekonomiska konsekvenser då socialnämndens ekonomiska ram saknar möjligheter till utökad personalstyrka. En kommunövergripande strategi behöver därför arbetas fram vad gäller Heltidsresans initiala kostnader. Målsättningen är att Heltidsresan ska vara kostnadsneutral i form av sänkta sjuktal, minskad vikarieanskaffning samt utbetalning av overtid.

För att kunna bibehålla den ökade personaltäteten från 2022 på de särskilda boenden och på den geropsykiatriska avdelningen på Kvänumsgården är nämnden helt beroende av statsbidrag. Nämnden har använt statsbidraget "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" för att kunna ha en högre personalitet på ovanstående boenden.

Ett fortsatt samarbete sker mellan IFO och AME för att påskynda arbetet mot egen försörjning och motverka beroende av ekonomiskt bistånd. Det handlar om att få unga, som har gått ut skolan, i sysselsättning. Vidare gäller det integrationsarbetet, där nyanlända också behöver komma i sysselsättning för att kunna försörja sig på egen hand. Konjunktursvängningar, förändringar på arbetsmarknaden, hos arbetsförmedlingen, försäkringskassan och mottagande av flyktingar medför osäkerhet för nämndens ekonomi.

Utifrån världsläget och befarade prishöjningar är det sannolikt att kostnader för livsmedel ökar vilket i sin tur medför att nämndens köp från kostenheten kommer att bli dyrare. På grund av en snabbt stigande inflation och ökande priser kan hyresökning på socialnämndens lokaler förväntas.

Kommande möjligheter & utmaningar

För socialnämnden i Vara kommun, som för många andra kommuner, är det angeläget att kunna tillgodose behovet hos en åldrande befolkning. Enligt regeringens förslag i budgetpropositionen inför år 2021 ska ett årligt tillskott tillföras kommunernas äldreomsorg. För Varas del motsvarar tillskottet 7 200 tkr. Förutom äldreomsorgen kommer även Götgätans gruppbostad att få del av tillskottet, mot bakgrund av att de boende där är äldre. Socialstyrelsen gav besked i mars 2021 om att kommunerna kan rekvirera medlen, vilket förvaltningen då gjorde. Motsvarande medel kommer rekvireras inför år 2023.

För socialnämndens del är inflödet av ärenden svårt att förutse beroende på exempelvis samhällsutvecklingen. Av och till finns brukare med så komplexa behov att externa placeringar krävs.

Pga. svårigheter att rekrytera behörig personal på Barn- och familjeenheten finns risk att behov av konsulter fortsätter under 2023.

En ny familjecentral har startat sin verksamhet under 2022. Familjecentralen är en samverkan mellan socialförvaltningen, bildningsförvaltningen, Regionhälsan och Närhälsan. Syftet är att i samverkan kunna arbeta hälsofrämjande, tidigt förebyggande och stödande, för föräldrar och barn.

Fler insatser för att förebygga social oro och utsatthet i alla åldrar behövs för att skapa trygghet och möjlighet att bidra till en positiv samhällsutveckling i Vara.

AME bedömer att behovet av arbetsmarknadsinsatser kommer att öka nästa år. Sannolikt kommer behoven av långvariga insatser för att rusta deltagarna att öka samtidigt som en eventuellt lågkonjunktur kan öka även antalet personer med behov av insatser.

Den nya korttidsenheten beräknas kunna tas i drift från och med maj 2023. Medel har tillförts budgeten för verksamheten motsvarande ökande personal och hyreskostnader.

Oron i omvärlden på grund av kriget i Ukraina med energikris och inflation har lett till ökade kostnader för livsmedel och drivmedel mm. Även ökade kostnader för ekonomiskt bistånd och psykosociala konsekvenser av det ansträngda ekonomiska läget framöver kan bli en följd av detta.

Huruvida följderna av kriget i Ukraina kommer att leda till nya flyktingströmmar, är svårt att förutse. Kostnaderna för integrationen i dag täcks inte fullt ut av intäkter från Migrationsverket. Medel avsatta för integration finns inte i nämndens ram. Integration är också en möjlighet till framtida kompetensförsörjning under förutsättning att personerna kommer i sysselsättning.

Kompetensförsörjning för socialförvaltningens verksamheter är kanske den största enskilda utmaningen för kommande år och flera insatser har påbörjats både lokalt och i Skaraborgssamverkan. En del i detta är att ta fram en karriärmodell för baspersonal, med bland annat tjänster för servicepersonal. Arbetet med heltidsresan är en också en viktig komponent i arbetet med kompetensförsörjning. Heltidsresans pilot inom område funktionshinder på gruppboenden har blivit förlängd och även piloten med helgtjänstgöring inom äldreomsorgen.

Ett annat viktigt förbättringsområde med nära koppling till kompetensförsörjning är olika insatser som syftar att minska de alltför höga sjuktalen inom socialförvaltningen. Tillsammans med HR tas en verktygslåda fram att använda på enheterna. En arbetsgrupp inom äldreomsorgen kommer att ta fram ett arbets sätt för hållbara scheman. En väsentlig komponent för god kompetensförsörjning och hållbart arbetsliv i våra verksamheter är ett väl fungerande och rustat ledarskap. Stöd till första linjens chefer genom ledarutveckling och stöd från närmaste chef är viktiga förutsättningar.

Vara kommun ingår i många samarbeten och två nya samverkansprojekt som ska upp till beslut inför 2023 är Mini-Maria mottagning för drogmissbruk och samverkan kring digitala hjälpmedel. Ett samverkansprojekt som berör socialnämnden är Framtidens vårdinformationsmiljö, FVM, varvid nämnden avropat att ingå i optionen som handlar om vårdplanering. Eftersom den är kraftigt försenad får nuvarande överenskommelse SAMSA förlängas.

Besparingar

Ramen för år 2023 för socialnämnden är 446 832 tkr, enligt den centrala fördelningsmodellen för året och med en besparing på 0,33%. Det beslutade besparingskravet på 1 452 tkr kommer att läggas på socialförvaltningens gemensamma konto.

- Antal hemtjänst timmar har minskat under de senaste åren, minskar bufferten med 952 tkr.
- Under senaste året har kostnaderna för färdtjänst minskat beroende på färre antal resor, minskar denna budget med 500 tkr.
- För år 2023 kommer det nya korttidsboendet inte att starta från årets början, här kan två månaders personalkostnader vara en eventuell besparing enbart 2023.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	80 413	64 710	59 974	60 158	61 361	62 588	63 839
Kostnader	-479 230	-468 695	-489 426	-506 990	-515 069	-518 693	-522 585
<i>-varav personalkostnader</i>	-346 641	-353 715	-355 300	-372 069	-374 916	-377 384	-380 232
Netto	-398 817	-403 985	-429 452	-446 832	-453 708	-456 105	-458 746

Driftbudget per verksamhet

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Administration/nämnd	10 725	12 161	12 289	12 629	12 704	12 771	12 845
Gemensamt Socialförvaltningen	-7 899	10 176	16 737	24 613	20 398	20 499	20 613
IFO	91 144	67 538	78 334	81 414	81 894	82 328	82 806
OF	101 152	105 837	108 645	112 392	113 055	113 654	114 313
ÄO	191 742	196 255	201 189	202 737	212 533	213 659	214 898
Kost	11 953	12 018	12 258	13 047	13 124	13 194	13 271
Summa	398 817	403 985	429 452	446 832	453 708	456 105	458 746

Investeringsbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
	664	1 150	1 636	2 150	2 150	2 150	2 150
Summa	664	1 150	1 636	2 150	2 150	2 150	2 150

Framtiden

Pandemin har haft stor påverkan för socialnämndens del de senaste åren. Under innevarande år har pandemin dock avtagit och betecknas inte, från och med 1 april 2022, som en samhällsfarlig sjukdom. Pandemins långsiktiga konsekvenser för socialnämndens verksamheter är svåra att överblicka.

I samband med delåret uppmärksammas att sjuktalen inom socialnämndens verksamhetsområden ökat från en redan hög nivå. När det gäller att uppnå målet ”Sänkt sjukfrånvaro” har pandemin varit en försvårande omständighet. Planeringen är nu att fortsätta arbetet med projekt Vara Frisk, som är ett samarbete med Närhälsan och Försäkringskassan, med syftet att kunna minska sjuktalen. Tillsammans med HR tas en verktygslåda fram att använda på enheterna avseende insatser med individuell uppföljning och schemaändringar.

Kompetensförsörjning för alla yrkeskategorier är något som vi behöver arbeta aktivt med i framtiden tillsammans med både kommuner, regionala verksamheter och andra myndigheter.

Flera nya bestämmelser har införts både i Socialtjänstlagen (SoL), Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). En av de nya bestämmelserna är bland annat att undersköterska kommer att bli en skyddad yrkestitel och att det kommer att krävas bevis från Socialstyrelsen för att kunna kalla sig för undersköterska. En ytterligare ändring innebär att enbart den som innehar titeln undersköterska kommer kunna utses som fast omsorgskontakt inom hemtjänsten, vilket är något som ska erbjudas samtliga individer med insatsen hemtjänst. På vilket sätt de nya bestämmelserna kommer att påverka en redan svårbemannad grupp är svårt att förutspå. Övergångsbestämmelser finns och dessa kommer att underlätta övergången till den nya lagstiftningen. Exempelvis får den som idag är tillsvidare anställd kunna använda titeln undersköterska i 10 år. Dock är det av stor vikt att

följa denna utveckling.

Ett arbete med boendefrågor generellt i kommunen för personer med psykosocial problematik har påbörjats där bland annat översyn av arbetssätt och metoder genomlysas.

Förvaltningen utreder även tillskapande av två olika verksamheter för att tillmötesgå olika behov som identifierats i kommunen, dels ett ungdomscenter och dels en samordnad verksamhet för personer med missbruk eller någon form av beroende. Dessa kommer att presenteras för socialnämnden för beslut när utredningen slutförts.

Boverket genomför årliga enkätundersökningar med syftet att följa bostadsmarknadens utveckling, trender och tendenser. Av årets undersökning framgår att Vara kommun bedömer att det finns ett underskott av bostäder för flera grupper i samhället: studenter, ungdomar, nyanlända, personer med funktionsvariation. Det är viktigt att i sammanhanget även påpeka att LSS insatser som helhet och LSS boendeinsatser har ökat och att en ökande trend finns sett till längre perspektiv och därmed kan efterfrågan på fler boenden komma att öka framöver. En djupare analys av det kommande behovet är under framtagande.

Byggnation av nytt korttidsboende pågår och sker i samverkan mellan tekniska- och socialförvaltningen. Lokalerna utformas flexibelt med syftet att kunna nyttjas för brukare med omfattande och komplexa vård och omsorgsbehov, som behöver personal dygnet runt. I lokalerna kommer korttidsboendet för personer med demenssjukdom, som idag är beläget i Stenkilsgården, att inrymmas. Till målgruppen för korttidsboende hör också personer där demenssjukdom har debuterat i yngre ålder t. ex. såsom vid utvecklingsstörning och missbruk.

Hur kriget i Ukraina kommer att påverka framtiden är ovisst. Ökade priser på bland annat livsmedel och drivmedel kan komma att fortsätta.

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden

Ansvarsområde

Miljö- och byggnadsnämnden är en myndighetsnämnd vars ansvar omfattar följande:

- att fullgöra kommunens uppgifter inom byggnadsväsendet och ha det närmaste inseendet över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen.
- att fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.
- att fullgöra kommunens uppgifter inom planväsendet (översiktsplan undantagen).
- övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom byggnadsväsendet eller miljö- och hälsoskyddsområdet.
- övriga uppgifter som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom planväsendet.

Nämnden har även ansvar för myndighetsutövning enligt alkohollagen, livsmedelslagen, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, strålskyddslagen, spellagen, tobakslagen, fastighetsbildningslagen, anläggningslagen, ledningsrättslagen samt lagen om animaliska biprodukter.

Utöver de uppgifter som ryms inom myndighetsutövningen ansvarar nämnden även för kommunens karthantering och samverkan beträffande energirådgivning till kommunmedborgare och företag.

Nämndsmål

Verksamheten ska främja en god och hållbar samhällsutveckling

Beskrivning av mål

Miljö- och byggnadsnämnden ska, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja förutsättningarna för en god och långsiktigt hållbar samhällsutveckling, där nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god livsmiljö.

Verksamheten bygger på insikten att naturen

har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Nämndens verksamhet ska även säkerställa en hög skydds nivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Handlagda bygglov inom sju veckor från att ansökan är komplett, %	97%	91%	90%	90%
	Andel genomförda kontroller i relation till den gällande kontrollplanen för livsmedel, %	100%	100%	100%	100%
	Antal handlagda ärenden avseende förorenade områden	5	10	8	8
	Tillsyn av lantbruk, antal		100	70	70
	Tillsyn av små avloppsanläggningar, antal			150	
	Handlagda bygglov inom 4 veckor från att ansökan är komplett, %			80%	

Hur ska målet nås?

Arbetet med tillsyn på enskilda avlopp och u-tillsyn på mindre lantbruk fortsätter liksom klassning och handläggande av åtgärder på ett antal förorenade områden. Detta är prioriterade områden förutom det löpande arbetet med tillsynen på anmälningspliktiga verksamheter samt anmälningsärenden. Målsättningen är att kunna bedriva tillsynsarbete i något eller några projekt både vad avser miljö- och hälsoskydd. Behovsutredningen med åtföljande tillsynsplan beskriver resursbehovet för myndighetsutöv-

ningen samt politiska prioriteringar för tillsynen kommande period.

Byggverksamheten inom förvaltningen har stärkt sitt samarbete både inom gruppen och inom förvaltningen och då främst gentemot planverksamheten. Det skapar en mer sammanhållen samhällsbyggnadsprocess som skapar mervärde ut mot kund. Ett samarbete har inletts med Skara kommun för att stärka upp verksamheten med mer senior kompetens i ärenden som är komplexa och som kan kräva kunskapsutbyten över kommungränsen.

Verksamheten ska vara ett gott stöd för kommunens medborgare och näringsliv

Beskrivning av mål

Miljö- och byggnadsnämnden ska genom att inrikta sig på möjlighetsbaserad myndighetsutövning, god kommunikation och hög servicenivå stötta kommunens invånare och näringsliv att utveckla sina verksamheter och

den egna fysiska miljön.

Detta innebär en verksamhet med god kvalitet, och som präglas av god tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Nöjd-kund-index, NKI, avseende miljö- och hälsoskydd	76%	76%	75%	75%
	Nöjd-kund-index, NKI, avseende bygglov	62%	63%	68%	75%
	Nöjd-kund-index, NKI, avseende livsmedelskontroll	82%		75%	75%
	Antal informationsinsatser	10	10	15	15
	Inkomna synpunkter i "Bättre Vara" avseende miljö- och byggnadsnämndens verksamhet som fått svar inom fem arbetsdagar, %	100%	100%	100%	100%

Hur ska målet nås?

Nöjd kund index (NKI) är en mätning av brukarnas uppfattning om kontakterna man haft med kommunen under ett verksamhetsår. De flesta av Sveriges kommuner genomför denna mätning.

Resultatet av mätningen tillsammans med Svenskt Näringslivs årliga mätning av det lokala företagsklimatet presenteras årligen för Näringslivsrådet i Vara kommun som samlar branschföreträdare samt kommunstyrelsens arbetsutskott. I rådet representeras förvaltningsorganisationen av Samhällsbyggnadschef, Chef för enheten arbetsmarknad, sysselsättning och integration samt Miljö- och byggchef. Baserat

på mätresultaten från de båda mätningarna arbetas en handlingsplan fram med ett antal fokusområden som stärker förutsättningarna för ett bra samarbete mellan kommun och näringsliv.

Med början år 2020, dvs i samband med tillskapandet av Samhällsbyggnadsförvaltningen, initierades ett gemensamt verksamhetsutvecklingsarbete som kallats "Förmera Vara". Initiativet har utöver att jobba utifrån tidigare nämnda mätningar även omfattat genomförda djupintervjuer med företag och privatpersoner som haft ärenden i förvaltningen. Syftet med djupintervjuerna var att identifiera förbättringsområden. Ett ständigt förbättringsområde är att

stärka dialogen och anpassa kommunikationen mellan kommunala företrädare och företag och medborgare. Under år 2022 har två förvaltningsgemensamma utvecklingsinsatser gjorts - en på våren och en på hösten med fokus på just kommunikation. Insatsen under våren fokuserade på att identifiera onödig efterfrågan i beredning av ärenden samt stärka kompetensen kring att ha förståelse för att alla kunder/sökanden är olika och behöver kommuniceras till på olika sätt. Ökad kompetens inom detta skapar bättre förutsättningar för att effektivisera handläggningstider och tillhandahålla e-tjänster och annan service med utgångspunkt från kundenresan/sökandebehovet. Utbildningsinsatsen under hösten fokuserade också på kommunikation men den här gången på att förstå vad kunden/sökanden behöver utan att kunden/sökanden nödvändigtvis uttrycker det. Insatsen berörda även vilka kommunikationskanaler som behöver användas för att nå olika målgrupper på ett effektivt sätt.

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara

kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras	86%	70%	75%

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Sjukfrånvaro, %, ska minska	11,4%	4,9%		
	Andel heltidsanställda, %, ska öka	100%	100%		

Hur ska målet nås?

Samhällsbyggnadsförvaltningen har funnits sedan januari 2021. Av de två medarbetarundersökningar som gjorts kan för förvaltningen som helhet sammanfattas i två styrkeområden och två utvecklingsområden. Styrkeområdena är sammanhållningen i arbetsgrupperna och ledarskapet både på medarbetarnivå och chefsnivå. Insatser för att bibehålla detta arbete är bl a 3-5 förvaltningsgemensamma möten utgångspunkt i Vara kommuns värdeord (hållbara, helhetstänkande, välkomnande och kreativa) och vad dessa innebär för samhällsbyggnadsförvaltningens enheter, gemensamma utbildningsinsatser samt utbildningsinsats gällande arbetskultur med fokus på insikten om att varje medarbetare bidrar till arbetsmiljön

Utvecklingsområdena är att fortsätta arbeta med att gemensamt utveckla förutsättningar för återhämtning och förhållningssätt till hög arbetsbelastning. Flera insatser har gjorts under 2022 som tätare avstämningar, kollegiala

samtal, temperaturmätningar, hjälp med prioriteringar, stödsamtal vid behov, rekryteringar av vakanser, seniort stöd inom vissa områden mm.

Ett resultat som sticker ut i medarbetarundersökningen är medarbetarnas höga betygsättning av ”stolthet över att arbeta på arbetsplatsen”.

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning

och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår aug & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Resultat inom tilldelad ram, %	94%	98%	100%	100%

Hur ska målet nås?

Knappt 60 % av bruttobudgeten för miljöbygg finansieras med taxor. I rambudgeten räknas taxeintäkterna upp med 2 % varje år med påföljd att nettoramen minskar i motsvarande mån. Personalkostnaderna utgör ca 90 % av de totala kostnaderna i verksamheten och det är viktigt att nuvarande personalvolym kan bibehållas för att klara uppdraget.

Förvaltningen jobbar kontinuerligt för att förbättra processerna kring ekonomin främst vad gäller planering men då nämndens verksamhet kan påverkas av yttre faktorer så som konjunktur finns det en osäkerhet i målet om en hållbar ekonomi.

Ekonomiska förutsättningar

Miljö- och byggnadsnämndens budget påverkas av yttre faktorer som arbetsmarknad, lagstiftning och rådande konjunktur. Dessa faktorer har en avgörande betydelse beträffande arbetsplanen, uppsatta ekonomiska mål och krav på kvalitet.

Miljö- och byggnadsnämndens huvudsakliga kostnader är personalkostnader. Nämnden behöver ständigt arbeta med att öka de debiterbara timmarna för att självfinansieringsgraden ska öka. Vidare är det betydelsefullt att timfaktorn ligger på en nivå som innebär att verksamhetsutövaren finansierar stor del av nämndens handläggningskostnader så det inte tär på skattekollektivet. Timfaktorn kan behövas övers över under år 2023 inför år 2024.

Inom miljö- och byggnadsnämndens ansvarsområde finns dock handläggning som inte är debiterbar, exempelvis tillsyn som rör ovårdade fastigheter eller olika former av nedskräpning. Det är ansvarsområden som är betydelsefulla att arbeta med, men det är svårt att erhålla kostnadstäckning för nedlagd tid. Inom miljödelen är naturvård och delvis arbetet med förorenade områden sådana verksamhetsgrenar som inte är debiterbara liksom klagomål som är obefogade.

Kommande möjligheter & utmaningar

Rådande konjunktur med stigande inflation och ökade räntor kan komma att få en stor påverkan på nämndens verksamhet och trolig påverkan är främst på intäkterna inom bygglov även om ingen minskning ses under slutet av år 2022. Risk finns dock att intäkterna kommer minska mot vad utfallet varit de senaste åren. Samtidigt är kommunen inne i en expansiv fas med både Lassagården och framöver Håkan-Månsgården med stora byggmöjligheter.

Inom miljö- och livsmedelstillsyn är intäkterna osäkra kommande år beroende på att det under slutet av år 2022 har anställts fyra nya inspektörer. Det innebär en inlärningsperiod vilket påverkar intäkterna negativt under en tid. Inom miljö har inte budgeterade intäkter uppnåtts de senaste två åren, men utifrån att det varit ett stort antal vakanser är det svårt att analysera om intäktsminskningen enbart beror på det eller som det finns andra faktorer som påverkar. När enheten är fullbemannad och i full drift beräknas intäkterna åter kunna öka. Som det ser ut i nuläget finns en risk att det blir ett underskott på intäkterna under år 2023 innan samtliga nya medarbetare är upp i full kapacitet.

Gällande intäkterna kommer det under år 2024 ske en övergång till en så kallad efterhandsdebitering av taxor inom livsmedelsområdet. Detta kan komma att påverka intäkterna negativt eftersom det då blir beroende av kapacitet inom enheten. Detta behöver beaktas i budgetarbetet inför år 2024.

Det finns en osäkerhet kring personalkostnaderna kommande år. Det har budgeterats för samma antal heltidstjänster som föregående år och alla vakanser kommer vara tillsatta till januari 2023 men inte fullt ut igång i arbete. Det finns dock planerade föräldraledigheter som eventuellt inte kommer ersättas fullt ut under kommande år för att täcka upp eventuella minskningar i intäkter. Detta kommer följas upp löpande under året.

På sikt behöver enheten var fullbemannad, om personalstyrkan minskas kan det på sikt leda till att servicen till kunderna försämras. Inom nämnden består kostnaderna till ca 90 % av personalkostnader och bedömningen är att personalstyrkan behöver vara kvar i samma omfattning framöver för att kunna tillgodose kundernas behov och för att kunna uppnå tillsynsplanen. Det kommer också kommande år krävas utökade kostnader för utbildningsin-

satser som en följd av nyanställningar vilket inte ryms i den tilldelade budgetramen. Det har under en period varit svårt att rekrytera personal med erfarenhet till miljö- och hälsoverksamheterna men de ökade kostnader som det innebär att anställa medarbetare med mindre erfarenhet är av engångskaraktär och kortsiktiga och för långsiktig stabilitet på enheten nödvändiga.

För att nå en budget i balans är ett annat alternativ att höja taxorna framöver för att möta kostnadsökningar och eventuella intäktsminskningar men det är inte aktuellt förrän till år 2024.

Sammanfattningsvis kommer nämnden ha en utmaning kommande år för att nå en budget i balans utifrån det faktum att det varit ett stort antal vakanser på enheten samt eventuell påverkan från omvärlden.

Besparingar

Den av KS beslutade besparingen om 1 % inför år 2023 innebär en minskning av nämndens ram med 55 tkr. Nämnden har främst fasta kostnader, förutom personalkostnaderna, och i och med kommande års osäkerhet i intäkterna kommer det bli en utmaning att spara 55 tkr. Förvaltningen ser möjligheter i att spara in på kostnader så som förbrukningsmaterial, resor och diverse kostnader och besparingen har i budget portionerats ut mellan enhetens verksamheter.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	7 352	6 930	6 786	7 142	7 285	7 431	7 579
Kostnader	-12 042	-11 727	-12 278	-12 648	-12 684	-12 721	-12 758
<i>-varav personalkostnader</i>	-9 445	-9 371	-10 780	-11 601	-11 601	-11 601	-11 601
Netto	-4 690	-4 797	-5 492	-5 506	-5 399	-5 290	-5 179

Driftbudget per verksamhet

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nämnd	381	435	438	423	423	424	424
Ledning och övrig myndighetsutövning	1 239	1 435	1 305	1 157	1 159	1 162	1 164
Bygg- och kartverksamhet	589	1 313	1 230	1 147	1 105	1 062	1 019
Miljö- och hälsoskyddsverksamhet	2 481	1 614	2 519	2 779	2 712	2 642	2 572
Summa	4 690	4 797	5 492	5 506	5 399	5 290	5 179

Investeringsbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Ordinarie ram	0	50	50	50	50	50	50
Summa	0	50	50	50	50	50	50

Framtiden

Digitaliseringen av verksamheten innebär att enheten arbetar för att ta fram fler så kallade e-tjänster där sökanden via självservice lämnar in en ansökan eller anmälan med bifogade handlingar som efterfrågas. På byggsidan finns redan en e-tjänst för bygglov/anmälan men

på miljö finns möjligheter att ta fram ett antal e-tjänster för att underlätta både för brukare och för kommunens egen handläggning.

Arbete pågår med att ta fram en behovsutredning som sedan ligger till grund för politiska bedömningar och prioriteringar i den tillsynsplan som ska beslutas av nämnden.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden

Ansvarsområde

Tekniska nämnden är ansvarig för kommunens tekniska verksamheter. I ansvarsområdet ingår förvaltning av byggnader och annan fast egendom, vatten och avlopp, allmän platsmark och salutorg, parkeringsövervakning, bidrag till väghållning, kost till bildningsnämnden och socialnämnden, lokalvård, vaktmästeri och fordonsadministration.

Nämndsmål

Bra offentlig miljö

Beskrivning av mål

Tekniska nämnden arbetar för att skapa en tilltalande och trygg utomhusmiljö och god trafiksäkerhet på gator och vägar.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2019	Utfall 2022	Mål 2022	Mål 2023
	Bättre upplevd skötsel av lekplatser, %	38%	47%	50%	50%
	Bättre upplevd skötsel av parker, %	61%	64%	75%	75%

Agenda 2030	Indikatorer (Ojämna år)	Utfall 2019	Utfall 2021	Mål 2023
	Andelen som upplever att skötsel av allmänna platser, t ex parker, torg, lekplatser är mycket eller ganska bra ska öka, %		77%	75%
	Andelen som upplever att trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar i kommunen är mycket eller ganska bra ska öka, %.		73%	75%

Hur ska målet nås?

Som bidrag till att nå målet ”Bra offentlig miljö” planerar förvaltningen bland annat för följande aktiviteter under 2023:

Fastighetsenhet

- Fortsatt arbete med att förnya lekutrustning på kommunens förskolor och skolor i samarbete med gatu- och parkenheten.
- För att minska busåkning vid AMB har cementblock tidigare placerats ut. Detta har fungerat bra och lösningen kommer nu att permanentas genom att ersätta blocken med trottoarkanter. Det sker i samarbete med gatu- och parkenheten.
- För att öka säkerheten och tryggheten i kommunens fastigheter flyttas larm kontinuerligt över från SOS till Trygghetscentralen.
- Ett fördjupat förebyggande samarbete med Räddningstjänsten har startats upp om angreppsvägar till olika fastigheter samt dialog kring fastighetsenhetens roll i säkerhetsarbetet.
- Planerar för reservkraft för olika fastigheter samt riskbedömning för strömbortfall.
- VEST-samarbetet ger en samlad bild av den offentliga miljön fungerar och används. En bra samarbetsform som fortsätter.

Gatu- och parkenhet

- Fortsatt arbete utifrån asfaltsplanen. Detta inkluderar även exempelvis att justera gatubelysningen och att skapa en säkrare miljö för oskyddade trafikanter.
- Exploatering av Lassagården fortsätter med att anlägga en lekplats.
- Nytt gaturum kommer skapas på Torggatan, Tingshusgatan och Kyrkogatan i Vedum.
- Ny gång- och cykelväg vid väg 187 mellan Lassagården och Kungsgatan.

- Fortsatt arbete med att modernisera de offentliga lekplatserna.
- Tätortsvandringar fortsätter för att erhålla medborgarnas uppfattning av goda miljöer.

Lokalvårdsenhet

- Arbete för en god inomhusmiljö i kommunens offentliga lokaler. Lokalvård tjänar flera syften i en byggnad: hygieniska, säkerhetsfrämjande, produktionsfrämjande, underhållsmässiga och estetiska.
- Vid nyinvesteringar, renoveringar eller inflyttning i nya verksamhetslokaler ska berörda verksamheter samråda med lokalvårdsenheten för att säkerställa att riktlinjerna för lokalvård kan efterlevas.

Effektiva tjänster

Beskrivning av mål

Tekniska nämnden tillhandahåller tjänster med hög kvalitet och god effektivitet.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2019	Utfall 2022	Mål 2022	Mål 2023
	Ökad renoveringstakt för kommunens VA-anläggningar, %	1,05%	0,97%	1%	1%
	Ökad kvalitet på kranvatten, %	82%	75%	83%	83%
	Färre störningar i vattenförsörjningen, %	68%	73%	70%	70%
	Ökad nöjdhet vid kontakt med Gatu- och parkenhet, VA-enhet och avfallshandling, %	46%	48%	47%	47%

För den översta indikatorn avser utfallen för åren 2020 och 2021.

Hur ska målet nås?

Som bidrag till att nå målet ”Effektiva tjänster” planerar förvaltningen bland annat för följande aktiviteter och arbetssätt under 2023:

Fastighetsenhet

- Alla medarbetare ansvarar för åtgärder och återkoppling.
- Fortsatt arbete för att korta ner handläggningstid för felanmälningar.
- Utbildningsinsatser i Infracontrol för att hantera anmälningar på rätt sätt.

VA-enhet

- Fortsatt underhåll på VA-nätet ska resultera i säkrare dricksvattenleveranser och mindre inläckage på avloppsreningsnätet.
- Ett arbete pågår för att hitta en ny vattentäkt. Samtidigt undersöks om det går att få ut mer vatten från en del befintliga täkter där vattendomarna inte nyttjas fullt ut.

- En allmän upprustning av VA-enhetens anläggningar kommer att ske löpande, t.ex. byte av maskiner och fastighetsunderhåll.
- Energieffektivisering sker genom att byta ut gamla pumpmotorer.

Gatu- och parkenhet

- Tillgänglighetsanpassning av entrén på gatu- och parkenheten.
- Fortsatt arbete med att kommunicera nyttan med att använda systemet för felanmälan samt agera skyndsamt på fel.

Kostenhet

- Säkerställa likvärdighet i kommunens måltider genom kontinuerliga kockmöten, gemensamma matsedelsplaneringar samt att öka kunskapsnivåerna med utbildningar.
- Erbjudna föräldrar att komma och äta skolmaten för att sprida kunskapen om vilken mat som serveras.

- Genom kostråd hålla en god kvalitet, minskat matsvinn samt tillgodose gästens behov. Detta sker genom samverkan med kunderna.
- Årliga kundmätningar
- Uppdaterade arbetsbeskrivningar för att säkerställa kvalitet och säkerhet.
- Fortsatt införande av digitalt måltidsavdrag för minskad administration.
- Energibesparingar genom att optimera användningen av maskiner.

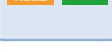

Lokalvårdsenhet

- Anpassade scheman utifrån överenskomna avtal.
- Följa utvecklingen och vara delaktiga vid planering i ett tidigt skede vid förändringar för att kunna ställa om verksamheten snabbare utifrån nya förutsättningar.
- Förbättringsåtgärder utifrån kundenkät 2022.

Hållbara tjänster

Beskrivning av mål

Tekniska nämnden tillhandahåller trygga och miljömässigt hållbara tjänster.

Agenda 2030	Indikatorer (Kalenderår)	Utfall 2019	Utfall 2022	Mål 2022	Mål 2023
	Minskat matsvinn, %	14%	17%	10%	
	Ökad nöjdhet för hämtning av hushållsavfall vid bostad, %	87%	83%	90%	90%
	Ökad nöjdhet med hur det fungerar att lämna farligt avfall, %	74%	64%	80%	80%
	Ökad nöjdhet med hur det fungerar att lämna förpackningsavfall och tidningar, %	72%	78%	80%	80%
	Ökad andel hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, exklusive biologisk återvinning, %	18,6%	16,4%	25%	25%
	Kg CO2-ekv/fordonsmil				
	CO2-ekv/kg inköpt livsmedel.			1,75	1,75

För den översta indikatorn avser utfallen för åren 2020 och 2021. Det gäller även för indikatorn som avser hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning.

Hur ska målet nås?

Som bidrag till att nå målet ”Hållbara tjänster” planerar förvaltningen bland annat för följande aktiviteter under 2023:

Fastighetsenhet

- Uppdatera enhetens fordonspark enligt den nya fordonsrutinen som innebär fordon med mindre beroende av fossila bränslen.
- Arbetar med att ta fram olika standardiseringar exempelvis belysningsstandard för kommunens fastigheter.
- Arbeta vidare med energieffektivisering av fastigheter och installation av soleanlägg-

ningar.

- Hög delaktighet med att möjliggöra för en god avfallssortering i fastigheterna.

VA-enhet

- Befintligt VA-system byts ut i Kyrkgatan Vedum och Tingshusgatan i Vara.
- Fortsatt arbete med att undersöka en ny vattentäkt i Arentorp.

Gatu- och parkenhet

- Fordonsadministrationen arbetar aktivt med kunderna för att successivt ställa om fordonsparken enligt den nya fordonspolicyn.

Kostenhet

- Arbeta för hållbara, säkra och klimatanpassade måltider genom matsedelsplanering.
- Öka andelen av ekologiska och etiskt märkta produkter.
- Minska matsvinnet.
- Ställa hållbarhetskrav i kommande livsmedelsupphandlingar, exempelvis krav på transporter och djurhållning.
- Arbeta för att upphandla miljövänliga förpackningsmaterial och kemtekniska produkter.
- Arbeta för att öka kunskap om den offentliga måltidens påverkan av den globala miljön.

Lokalvårdsenhet

- Fortsätta arbeta aktivt med minskad kemikalieanvändning.
- Fortsätta följa folkhälsomyndighetens rekommendationer för lokalvård i offentliga lokaler.

Välmående arbetsplats

Beskrivning av mål

Vara kommun är en attraktiv och välmående arbetsplats, där alla medarbetare ska känna sig delaktiga och uppskattade och där allas kompetenser tas tillvara och utvecklas. I Vara

kommun är en god och hälsosam arbetsmiljö i fokus. Viktiga byggstenar är ett coachande och tillitsbaserat ledarskap, en väl fungerande organisation, jämlikhet och mångfald.

Agenda 2030	Indikatorer (Jämna år)	Utfall 2018	Utfall 2020	Mål 2022
	Hållbart medarbetarengagemang, HME, %, ska förbättras	82%	82%	83%

Agenda 2030	Indikatorer (Delår avg & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Sjukfrånvaro, %, ska minska	8%	6,8%	6%	
	Andel heltidsanställda, %, ska öka	72,5%	74,3%	75%	

Hur ska målet nås?

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med målet välmående arbetsplats genom en god dialog i verksamheterna, bra ledarskap, kompetensutveckling av medarbetare och chefer, hantering av långtidssjukskrivningar och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Dialog förs med de medarbetare som önskar ökad tjänstgöring upp till heltid. Varje chef och medarbetare har ansvar att tillsammans lyfta och konstruktivt arbeta med arbetsmiljöfrågor.

Som bidrag till att nå målet ”Välmående arbetsplats” 2023 planerar förvaltningen bland annat för fortsatt arbete med den Etiska kompassen, översyn av ändamålsenliga lokaler för medarbetare, digitalisering och att arbeta proaktivt för

att undvika både kort- och långtidssjukskrivningar genom exempelvis friskvårdsaktiviteter.

Hållbar ekonomi

Beskrivning av mål

I Vara kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk för att möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, krissituationer i omvärlden och för att skapa förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare. Hållbar ekonomi innebär att balans skapas mellan välfärd för dagens befolkning och för kommande generationer, där inkludering är en förutsättning för utveckling och ökad tillväxt. För en god ekonomisk hushållning

och samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommunen och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga intressenter. Beslut ska säkras så de har en positiv påverkan på samhället och miljön. Framtida kostnader i verksamheten ska minskas genom att agera för effektiviseringar samt hållbara upphandlingar och investeringar, vilket innebär att tjänster och produkter produceras under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Agenda 2030	Indikatorer (Delår avg & kalenderår)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
	Resultat inom tilldelad ram, %	94%	114%	100%	100%

Hur ska målet nås?

Som bidrag till att nå målet ”Hållbar ekonomi” planerar förvaltningen bland annat för följande aktiviteter och arbetssätt under 2023:

Fastighetsenhet

- Alltid ta hänsyn till effektivitet och driftskostnad vid investering och underhåll.
- Fortsatt arbete med energiuppföljning och åtgärdsarbeten.
- Ett intensifierat arbete kring installation av solenergianläggningar planeras.

VA-enhet

- Fortsatt arbete med att medvetandegöra personalen om ekonomin.
- Fortsätta använda intern och lokal kompetens vid modernisering av verken. Detta håller ner kostnaden jämfört med totalentreprenader.

- Arbetet med att åtgärda in- och utläckage på distributionsnätet intensifieras. För varje läcka som åtgärdas sparas energi då belastningen på verken minskar.

Gatu- och parkenhet

- Fortsatt arbete med ruttplanering och samordning av inköp.
- Öppnande av ett mellanlager för olika fraktioner som verksamheten hanterar. Detta kommer få både miljömässiga och ekonomiska vinster.

Kostenhet

- Avtalstrohet - uppföljning av statistik fyra gånger/år. Köken får ta del av sin egen statistik.
- Kockmöten med ekonomigenomgång.
- Fortsätta att arbeta aktivt med att minska matsvinnet.

- Arbeta för samordning av resurser inom enheten avseende, kompetens, personal, livsmedel och utrustning.

Lokalvårdsenhet

- Kontinuerlig uppföljning av schemalagd arbetstid i förhållande till uppdrag.
- Avtalstrohet
- Arbeta aktivt för samordning och planering av personella resurser.

Ekonomiska förutsättningar

Tekniska nämndens totala budgetram uppgår till 41 308 tkr för år 2023 och avser del av nämnd, markförvaltning, gatu- och parkverksamhet samt en kompensationsram till fastighetsenheten. Enligt beslut i kommunfullmäktige den 28 november 2022, §82, har tekniska nämndens budget höjts med 7 + 5,5 mnkr. Detta för att kompensera för höjda elpriser respektive höjda livsmedelspriser.

VA-verksamheten är taxefinansierad, kost och lokalvård finansieras genom interna intäkter. Förutom ovan nämnda kompensationsram så finansieras fastighetsenhetens verksamheter genom hyresintäkter. Kostnad för resterande del av teknisk nämnd samt teknisk administration fördelas ut som en overheadkostnad för respektive verksamhet.

Tekniska nämnden ansvarar för en stor del av kommunens investeringsbudget. Investerings-takten är för närvarande hög till följd av stora behov att modernisera och underhålla bland annat kommunens fastigheter, VA-anläggningar och gator. Samtidigt sker viss nybyggnation av hus, ny återvinningscentral och nya exploateringsområden. Investeringarna bedöms minska successivt under planperioden vilket är rimligt med tanke på att betydande åtgärder har gjorts senaste åren och görs under de närmsta åren. Ytterligare ett bostadsområde planeras vid Håkan-Månsgården och förstudie pågår om Lagmansgymnasiets utveckling men inget investeringsbehov redovisas i planen då omfattningen är oklar i nuläget.

Kommande möjligheter & utmaningar

Inför 2023 råder osäkerheter vad gäller livsmedelspriser men även kring hur aktiverade kapitalkostnader synkroniseras med ökade intäkter till verksamheterna.

Det har nyligen aviserats att elpriset under 2023

kommer höjas med cirka 60 öre/kWh, vilket leder till ökade elkostnader på cirka 7 mnkr. Totalpriset per kWh kommer under 2023 vara cirka 160 öre. Om och när kommuner från staten kommer kompenseras för tidigare höga elpriser är ännu inte klarlagt.

I nedanstående avsnitt beskrivs de olika verksamheternas ekonomiska förutsättningar.

Rambudgetpåverkande förändringar

Markförvaltning

Inom kommunen finns cirka 20 kända platser med förorenad mark där det föreligger ett kommunalt ansvar. Detta arbete har nu påbörjats genom att exempelvis mark vid Lagerhuset och vid gamla brandstationen i Kvänum har sanerats. För att tillgodose det beslutade besparingskravet på 1% av nämndens totala driftsram inför 2023 har budgeten för arbete med förorenade områden sänkts från 2 mnkr till 1,7 mnkr.

Gata-Park

Inom gatu- och parkverksamheten har betydande investeringar gjorts i våra gator och parker för att omgestalta och öka trafiksäkerheten samt förbättra statusen på asfaltbeläggning, lekplatser etc. Utöver detta görs investeringar i nya exploateringsområden. Sammantaget har detta medfört ökade kapitalkostnader. Verksamheten har med start från 2022 fått en stegvis ökande ramkompensation för detta med 1 mnkr per år. Denna kompensation bedöms som för låg och inför 2023 uppskattas de faktiska kapitalkostnaderna överskrida de budgeterade med cirka 1,3 mnkr. Gata/Park ser också hur ökade bränslepriser samt en ökad utbetalning av vägbidrag till enskilda kommer att få en negativ budgetpåverkan. Om verksamhetens i förväg prognosticerade driftsunderskott till del ska kunna minskas så handlar det om att exempelvis minska utförandet av snö och halkbekämpning i vinter, inte anställa säsongspersonal för

vegetationsskötsel eller att minska på plantering av sommarblommor i krukor och rabatter.

Hyrespåverkande förändringar

Fastighetsenheten investerar mycket i renoveringar, ombyggnationer och nybyggnationer. Detta leder till ökade kapitalkostnader. För de större riktade projekten justeras hyrorna då verksamheterna tar lokalerna i bruk efter avslutad byggnation. De köpande nämnderna har då vanligtvis blivit driftbudgetkompenserade för detta. För mindre projekt kan internhyrorna ibland behöva höjas något vid de årliga justeringarna. Det kan nu ses en generell kostnadsökning på byggpriser. Detta blir något som behöver hanteras i form av ökade hyror för vissa projekt som ännu ej upphandlats eller håller på att genomföras. Av kommunens totala elinköp så används den mesta elen i fastigheterna. Det höjda elpriset inför 2023 kommer få en märkbar resultatpåverkan på fastighetsenheten, uppskattningsvis 4-5 mnkr.

Avgiftspåverkande förändringar (Kost och Lokalvård)

Under 2022 har livsmedelskostnaderna ökat med i genomsnitt 35% till följd av det rådande världsmarknadsläget relaterat till torka, pandemi, ökade energipriser och kriget i Ukraina. Marknaden är mycket ostabil och det är inte omöjligt att priserna ökar ytterligare under kommande år. Livsmedelskostnaderna i 2022 års budget var på drygt 13 mnkr. Enheten arbetar aktivt med att motverka prisökningar genom exempelvis hög kontroll av råvarukostnader och arbete med matsedelsförändringar. Inför 2023 är det därför svårt att prognosticera vad utfallet slutligen blir.

Lokalvården är inte så känslig för ökade priser på förbrukningsmaterial då personalkostnaden är huvudparten av enhetens omsättning.

Taxepåverkande förändringar (VA-verksamheten)

Verksamheten har fått ökade kostnader till

följd av inköp av vatten från Lidköping, nytt avloppsreningssteg i Vara, underhåll och modernisering av ledningsnätet och verken, ökade administrativa kostnader och allmän kostnadsutveckling. Kommunfullmäktige beslutade den 28 november 2022 att höja VA-taxan inför 2023.

Det nyligen aviserade högre elpriset inför 2023 kommer få direkt resultatpåverkan då verksamheten använder cirka 2,5 GWh per år. Enheten har intensifierat arbete med läcksökning på distributionsnätet. Om detta svinn kan minimeras minskar energianvändningen.

Besparingar

De flesta verksamheterna inom tekniska nämnden är inte finansierade genom rambudget utan genom taxefinansiering eller genom köp och sälj med självkostnadsprincip. Även om nämndens omsättning är runt 250 mnkr blir det beslutade besparingskravet på 1% till tekniska nämnden motsvarande cirka 300 tkr. Denna besparing hanteras genom att budgeten för arbete med förorenade områden sänks motsvarande.

Olika omvärldshändelser har medfört att verksamheterna kommer att få hantera såväl högre elkostnader som dyrare inköpspriser. Förvaltningen kommer inför 2023 göra det som är möjligt för att mildra kostnadsökningar utan att det ska påverka de kommunala verksamheterna eller medborgarna på ett oacceptabelt sätt. Det pågår exempelvis en genomlysning av hur elanvändningen ytterligare kan minskas och/eller användas under de lämpligaste tiderna på dygnet. Kostenheten arbetar kontinuerligt och mycket aktivt med att välja bort de dyraste råvarorna och ändå fortsätta servera mat med samma kvalitet som tidigare. Ska vidare besparingar ske i tekniska förvaltningens verksamheter så påverkar det kvalitet och omfattning på uppdragen.

Drift- och investeringsbudget

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	243 677	248 795	232 792	239 346	244 020	248 795	253 671
Kostnader	-267 295	-271 636	-260 470	-280 654	-286 706	-292 882	-299 184
<i>-varav personalkostnader</i>	-70 620	-76 645	-74 615	-76 293	-77 944	-79 637	-81 371
Netto	-23 618	-22 841	-27 678	-41 308	-42 686	-44 087	-45 513

Driftbudget per verksamhet

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Teknisk nämnd	261	261	272	276	282	287	294
Teknisk administration	0	0	0	12 500	12 500	12 500	12 500
Markförvaltning	1 452	266	2 271	2 027	2 068	2 109	2 152
Fastighetsenhet	-1 540	0	1 000	1 020	1 040	1 061	1 082
VA-enhet	0	0	0	0	0	0	0
Gatu- och parkenhet	24 364	22 314	24 135	25 485	26 796	28 130	29 485
Kostenhet	-372	0	0	0	0	0	0
Lokalvårdsenhet	-547	0	0	0	0	0	0
Summa	23 618	22 841	27 678	41 308	42 686	44 087	45 513

Investeringsbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Enligt KF § 58 2022	169 496	219 725	332 473	194 985	91 100	93 000	55 300
Summa	169 496	219 725	332 473	194 985	91 100	93 000	55 300

2 500 tkr av Sambällsmast Tumleberg är borttagen ur Tekniska nämndens investeringsbudget år 2023.

Framtiden

Tekniska förvaltningen

Många av verksamheterna behöver och håller på att förberedas för krisberedskap. Det handlar om att tillse att det finns en robusthet och handlingsberedskap mot störningar. Det utförs bland annat risk- och sårbarhetsanalyser utifrån varje verksamhet. En hel del åtgärder är redan utförda och andra är på gång.

Gatu- och parkenhet

Enheten kommer framöver att arbeta med att skapa ängsmarker på olika ytor, exempelvis på en del av de som idag klipps. I anslutning till detta arbete kommer LONA-medel att sökas. Arbetet med att decimera bestånden med inväsiva arter kommer fortgå under perioden.

Det påbörjade arbetet med gatuunderhåll kommer intensifieras under de kommande åren. I samband med dessa gatuprojekt fokuseras också på att skapa en säkrare miljö för oskyddade trafikanter.

Brorenoveringar kommer sannolikt i vissa fall bli utmaningar.

I anslutning till den nya återvinningscentralen som byggs kommer en ny mellanlageryta etableras. Detta kommer att gynna enheten på ett positivt sätt då det i nuläget inte finns någon bra sådan yta.

Fordonsadministrationen kommer tillsammans med köpande förvaltningar arbeta för att genomföra kommunens nya fordonsrutin. Till stor del handlar detta om att ställa om fordonsflottan till en mer elektrifierad sådan.

Fastighetsenhet

Enheten kommer arbeta med att tillgodose och lösa verksamheternas behov av laddinfrastruktur för fordonsflottan. Detta är i vissa fall ett

utmanande arbete. Ett annat arbete pågår för att förverkliga kommunens policyer och strategier är att tillskapa möjligheter för verksamheterna att sortera avfallet ute på fastigheterna.

Flera medarbetare har nyligen gått eller kommer att gå i pension. Rekryteringar och översyn av organisationen fortgår.

Kostenhet

Många kök har de senaste åren moderniserats, de som är kvar kommer genomgå förändringar de närmaste åren.

Att i en hög grad öka miljömässigheten i måltider, exempelvis genom klimatanpassning, ökad andel ekologiska och närproducerade komponenter samt minskat matsvinn ställer stora krav på enheten och är något det kommer arbetas mycket med framöver. En stor del av detta berör den stora kommande livsmedelsupphandlingen.

Rekrytering av kockar spås framöver vara fortsatt svårt. Det kommer komma pensionsavgångar som måste ersättas.

Lokalvårdsenhet

Fortsatt kompetensutveckling för medarbetarna kommer behövas närmsta åren. Bland annat genom att erbjuda yrkesinriktad utbildning i svenska språket och genom att göra kvalitetsuppföljningar på respektive arbetsställe för att säkra god kvalitet för kund samt säker och trygg arbetsmiljö för medarbetare.

Det kommer behöva arbetas mer proaktivt för att undvika både kort- och långtidssjukskrivningar. Det kommer finnas ett behov av nyanställningar både utifrån pensionsavgångar och en sårbar situation utifrån ett flertal långtidssjukskrivningar.

En ny lokalvårdschef kommer börja arbeta under 2023.

VA-enhet

Vara kommun har som mål att bli 100% självförsörjande av vatten. VA-enheten letar vattentäkter i kommunen samtidigt som det finns vattendomar som inte nyttjas idag.

Under 2023 kommer kommunens VA-plan färdigställas. Denna kommer exempelvis beröra dricksvattenanvändning och hur detta måste ske på ett resurseffektivt sätt samt hur dagvatten ska hanteras framöver.

Räddningstjänsten Skaraborg

Ansvarsområde

Räddningstjänsten Skaraborgs uppdrag är att i medlemskommunerna bedriva operativ räddningstjänst, ansvara för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs, ansvara för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll, vara lokal tillstånds- och tillsynsmyndighet för brandfarliga och explosiva varor samt utbilda medlemskommunernas medarbetare i hur man hanterar och agerar vid brand.

Från år 2023 ingår Räddningsnämnden Västra Skaraborg i Räddningstjänsten Skaraborg vilket är en sammanslagning med Räddningstjänsten Östra Skaraborg. Detta innebär en ny organisation med elva kommuner som bildar ett kommunalförbund. Medlemmar i kommunalförbundet är Skövde, Lidköping, Mariestad, Vara, Tibro, Töreboda, Hjo, Karlsborg, Essunga, Grästorp och Gullspång.

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	0	0	0	0	0	0	0
Kostnader	-12 418	-12 464	-13 248	-15 613	-16 693	-17 116	-17 406
<i>-varav personalkostnader</i>	0	0	0	0	0	0	0
Netto	-12 418	-12 464	-13 248	-15 613	-16 693	-17 116	-17 406

I tabellen visas Vara kommuns andel av Räddningstjänsten Skaraborgs budget vilken uppgår till 7,78 %.

Överförmyndarnämnden

Ansvarsområde

Överförmyndarnämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten i kommunen bedrivs i enlighet med vad som föreskrivs i föräldrabalkens (1949:381) 19 kapitel, förmynderskapsförordningen (1995:397) samt andra författningar som reglerar frågor knutna till överförmyndarnämndens tillsynsverksamhet.

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	0	0	0	0	0	0	0
Kostnader	-1 978	-2 119	-2 138	-2 149	-2 167	-2 186	-2 205
<i>-varav personalkostnader</i>	-1 241	-1 054	-1 237	-1 234	-1 234	-1 234	-1 234
Netto	-1 978	-2 119	-2 138	-2 149	-2 167	-2 186	-2 205

Revision

Ansvarsområde

För att granska kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet utser kommunfullmäktige sex revisorer. Revisorernas uppgift är att årligen pröva om all verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna är självständiga i sitt granskningsarbete. Alla granskningsinsatser sker på eget initiativ. Detta förhindrar dock inte revisorerna att i enlighet med god revisionsred ha en stödjande och rådgivande roll i förhållande till styrelsen och nämnderna. Revisorerna strävar att ha en ständig dialog med nämnderna för att utveckla den kommunala verksamheten.

Revisionen sammanställer rapporter löpande. Dessa översändes till respektive nämnd och

kommunstyrelsen samt till kommunfullmäktige för kännedom.

Revisorerna granskar hela den kommunala verksamheten, oavsett i vilken juridisk form den bedrivs, således även de kommunala bolagen. Revisorernas granskning av kommunens bolag sker genom de lekmannarevisorer, som utses ur gruppen av revisorer.

Revisorernas arbete bedrivs utifrån kommunallagens bestämmelser om revision, revisionsreglementet som fastställts av kommunfullmäktige samt god revisionsred i kommunal verksamhet. För det årliga revisionsarbetet antar revisorerna en revisionsplan, där styrelsen och samtliga nämnder blir granskade varje år i den omfattning som är motiverat med hänsyn till väsentlighet och risk.

Driftbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Intäkter	0	0	0	0	0	0	0
Kostnader	-1 247	-1 204	-1 219	-1 247	-1 247	-1 247	-1 247
<i>-varav personalkostnader</i>	-382	-462	-472	-619	-619	-619	-619
Netto	-1 247	-1 204	-1 219	-1 247	-1 247	-1 247	-1 247